

KIADÓ HIVATAL:

Beliczey-ut 4 szám
hova az előfizetési pénzek,
hirdetések és minden a ki-
adóhivatalt érdeklő közle-
mények küldendők.

Nyitott érben egy sor
közlési díja 10 krajcár.

Hirdetések jutanyos
áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASGAI HETILAP

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre 5 frt. — kr.
Félévre . 2 frt. 50 kr.
Negyedévre 1 frt. 25 kr

SZEKESZTŐSÉG:

Beliczey-ut 4. szám
hova a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok nem
adatok vissza

2718 — II. 1898.

Hivatalos hirdetés.

Alulírt előjáróság a gyulai kir. Pénzügy-
igazgatóság 9542/898. számú rendelete folytán
közölni teszi, hogy a Szarvas községében
1897-ik év folyamán és a folyó évben ujonnan
keletkezett III-ad oszt. ker. adó kötelesek adó-
jának bizottsági tárgyalása folyó évi ápril hó
16-ik 18-ik és 19-ik napjaira tüzetett ki oly
formán, hogy ápril hó 16-án a kivetési lajstrom
1—20 tételéig felvett adókötelesek, Ápril hó
18-án a lajstrom 21—150-ik tételéig felvett
adókötelesek s ápril hó 19-én a lajstrom
151—221-ik tételéig felvett adókötelesek adói
fognak letárgyalatni, mindenkor a délelőtti
órákban. Felhivatnak tehát az érdekelt adózók,
hogy ezen adótárgyalásokon a kitűzött időben
megjelenjenek.

Szarvason, 1898. április 9.

Az előjáróság nevében:

G O L I Á N, s. k., M E L I S, s. k.,
jegyző. bíró.

Husvétii gondolatok.

A keresztény vallás alapítójának diadal-
ünnepe.

A pozitív hit nagy napja, midőn az isteni
erő lerázva magáról a mulandóság bilincseit,
a maga örök fenségében jelent meg a halan-
dók előtt.

Ez a husvétii esemény képezi a kereszt-
tény világ közkincsét. Ebben látja az emberi
lélek megvalósulni legnemesebb aspirációit.
Ehhez fűzi hitét s örök életbe vetett reményét.

A ki ez esemény előtt kitér életében, az
kevés indokot talál nemcsak a vallásosságra;
de az eszménységre is.

A mi áll az egyes emberre, áll az a
családra és társadalomra is.

Mi a legfőbb baja ma társadalmunknak?
Megmondom röviden. A mai társadalom beteg-
sége két okból származik: Isten nincs ott a
gazdag osztályokban, hogy vissza rántaná
amaz örvénytől, melybe a gyönyörrel, fény-
üzéssel és gazdagsággal való visszaélés so-
dorja őket; Isten nincs ott a szegény osztá-
lyokban, hogy ne engedné őket az irigység,
harag, boszúállás által a vadságig elfajulni.

Node hassunk még mélyebbre. Lássuk a
veszélyt egész terjedelmében. Öleljen fel szé-
les látókört fürkésző tekintetünk.

Századunk égető kérdése, mint tudjuk, a
társadalmi kérdés. Egész Európában, nagy
társadalmi mozgalom van forrongásban. Fel-
tartóztatni e mozgalmat lehetetlen; mert tel-
jesen természetes az és logikai.

Azonbar, ha ez indokolt mozgalom mel-
lett végig nézünk a társadalmon, bizonyos
félelem száll meg bennünket; mert világi
téren hiába keresünk tulkapásai ellen védő-
gátakat: egyszerűen nincsenek; a vallás pe-
dig letiporva nyög, tehát gátul nem szolgál-
hat neki.

Igaz volt egy régi társadalom-bölcsész-
nek, ki azt mondta: „Ha a néposztályok
meginganak, mielőtt a kereszténység a lelkek-
ben helyre áll, úgy Európa oly iszonyu har-
czok színhelye lesz, minőket eddig nem látott
a világ.”

E borzalmas tragoedia, melynek egy-egy
felvonása századokra terjedt, már befejezéséhez
közeledik.

Az elsővészkiáltás akkor hangzott el, midőn
ki lett adva a nagy jelszó: „Le a katoliciz-
mussal!” A tények logikája azonban még
tovább ment; a XVIII. század már a tragoe-
dia második felvonását szemlélte, melynek
tartalma: „Le a kereszténységgel!”

Ezt a mozgalmat koronázza meg a XIX.
század, midőn a tragoediát befejezi a tények
ugyanazon logikája szerint: „Le a vallással,
le a hazával, le a családdal, le a társadalom-
mal és tulajdonnal!”

A keresztény tagadás szelleme tehát le-
döntött minden gátat a vallás terén a nagy
társadalmi mozgalom tulkapásai előtt, mely
mozgalomnak pedig, hogy veszély nélkül
fejlődhessék, a világot erős alapokon kellett
volna találnia.

De mi is az a nagy társadalmi mozga-
lom, mely egész Európát rettegetésben tartja?
Nem egyéb az, mint befejezése ama veszélyes,
de szükséges emelkedésnek, mely által a
kereszténység a jogfosztott rabszolga népet a
porból felemelte. A rabszolgából először job-
bágyat, azután polgárt s végre minden nyil-
vános működésre képes szabad embert te-
remtetett.

Mikor a kereszténység megszületett, az
emberiségnek legnagyobb része láncokban, a
rabszolgaság gyalázatában szenvedt. Nép, a
mai értelemben, nem létezett akkor. A kereszt-
ténység a nélkül, hogy egyetlen jogot meg-
tagadott volna, szelíden, gyöngédeden oltal-
mába vette a rabszolgát, kiemelte a gyalázat
békőiből s jobbágygá tette őt.

Ez volt az első, hatalmas emelkedés, az
első haladási fok. Hogy mennyi időbe és vérbe
került ez a lépés, elbeszéli a világ történelem.

Később megtörtént a második emelkedés.
A jobbágyból szabad ember, polgár leit. Ez
is óriási küzdelmek, rázkódások közt ment
végbe. Egyszer a jobbágy jajdult fel, nehezen
várva a szabadság óráját; máskor meg a
nagyok támadtak fel; mert úgy tapasztalták,
hogy az óra gyorsan közeleg. Az emelkedés
azonban sikerült; mert a vallás résen volt.

TÁROZA.

A szabadságharcz könyve.

Elkészült egy nagy könyv, a Gracza György
„Magyar szabadságharcz története.” Elkészült épen
most, mikor a nemzet megünnepelni készül a nagy
nap évfordulóját, a melyen megszületett a gondolat
terjedésének leghatalmasabb eszköze: a szabad sajtó;
mikor törvény ércszava örökíti meg a nagy vívmányok
diadálát, hogy a 48-iki törvények szentesítésének napját
minden időkre nemzeti ünneppé avassa. Legendás
nagy idők, dicsőségben ragyogó, gyászban elboruló
napok emléke ujhodik meg ennek a szépséges könyv-
nek egy-egy lapján, hogy példára serkentsen a jelen-
ben, ércznel maradandóbb emlék legyen a késő
jövendőben. Költő írta, a ki a gondolatnak szárnyat
tud adni; tudós, a ki a történetet életre kelti; festő,
a kinek a kezében a toll ékeken szóló ecsetté lesz és
igaz hazafi, a ki szíve nagy szeretetét érzeti minden
sorában, minden szavában. Így lesz igazgató a latin
közmondás, hogy a történet az élet mestere. Ettől a
mestertől szívesen tanul mindenki, a ki el fog járni
áldozni az ő oltárához. Mert oltárrá avatja ő a szabad-
ságharcz történetének könyvét; nemzeti pantheonná,
a hová csak sarutlan lábbal szabad lépünk, hogy
föltáruljon előttünk nemzeti multunknak legragyogóbb
korszaka.

Sokszor és sokféleképp leírva olvastam én már az
1848—49-iki napok történetét. Horváth Mihály jól
áttekintette a kor széles távlatát, melynek kerületében
a világtörténet eseményei és a magyar történet újra-
fordult egybekapcsolódnak, hogy belőlük — később
bár — előálljon az alkotmányos Magyarország. Goltch
Pikárd és Jakab Elek könyveiből csak halavány képet
szerzünk, mint abból az egynehány monografiából,
mely e nagy idők egy-egy alakját vagy eseményét
állítja elénk. Mert a mi szabadságharczunk szebb,
nagyobb, felemelőbb, mint bármely más nemzeté.
Eszméje régóta ott csirázik a forrongó korszak méhébe.

A szabadság, egyenlőség, testvériség eszméinek
megvalósulásáért régóta sóvárog a nemzet. Ámde nagy
idők nem támadhatnak, nagy eszmék nem valósulhat-
nak meg nemzetek életerejét megpróbáló küzdelmek
nélkül. A magyar szabadságharczot egy nap lelkesedése
teremtette meg, de kivívása dicső csaták, kiváló férfiak
legendás vitézségű katonák emlékéhez fűződik. Ezt a
nagy idők szellemében rejlt erő, lelkesedést, hangul-
tot érzékíti meg Gracza György könyve és ezért
hatását is így érezzük.

Nem lehet ezt a könyvet csak úgy egyszerűben
átfutni; a szívekhez fog nőni és elővesszük, hogy újra
meg újra olvassuk egy-egy fejezetét, hogy belépillan-
tunk a magyar dicsőség e ragyogó panorámájába.
Mint a bibliához meztérünk megtisztult elmével, igaz
lélekkel, hogy magunkba szedjük a csodálatos erejű

parabolákba rejtett tudást: úgy lesz a magyar szabad-
ságharcz történetének könyve magunknak is, késő
utódoknak szent könyvévé, erőt adó bibliájává.

A könyv maradandó értékének szemlertartásával,
kiadójá, a Lampel Wodiáner cég, viszonyainkhoz
mértén messzemenő, költséges kiadásba bocsátkozott.
Nincs ennél gazdagabban illusztrált magyar könyv.
Megörökíti a kort mindenféle nyilvánulásban: alakjában,
eseményeiben és a történet szellemében. 338
arczképe a szabadságharcz keletkezésére és lefolyására
bármiféle tekintetben hatással volt szereplő egyéniségét
bemutatja. Politikusokat, a kik szavuk súlyát vetették
latba a megye- és országgyűlésen; írókat, a kik a toll
fegyverével harcoltak a nemzeti szent ügyért; költő-
ket, a kik tollal lelkesítették tette a kort; csaták
hőseiknek, vitéz katonáknak képei vannak itt, vezér-
alakjai egy a magunk seregeinek, mint a volűnk
harcoló népeknek. Nagy férfiakról, jelentős események-
ről, jelentéktelennek látszó, de drága maradványok
maradtak fenn, melyeknek megőrzését a kegyelet
sugálja.

Ez ereklyék másolatához az anyagot az aradi
szabadságharcz muzeum, a Kreith-féle gyűjtemény és
magánosok gyűjteményei szolgáltaták. Nyolczvannegy
ilyen másolat van Gracza könyvében, míg az egykoru
levelek és újságok, kiáltványok és gúnyképek 96
másolatban ismerzenek meg. Művészi képzet rajzban
és festményben örökítette meg a jelentősebb csatákat;

Szívükre beszélt úgy a nagyoknak, mint a szegényeknek. A mély, vallásos hit elslmitotta az egyenlenségeket.

Napjainkban a harmadik emelkedés korszakát szemléljük. A munkás tömegek fokozatos emelkedést, általános jólétet, fejlettebb politikai befolyást, teljesebb kulturát kívánnak. És nem jogos e, nem az evangéliumi egyenlőség kutfejéből ered e követelésünk? Teljesen igazuk van. Ki tagadná meg a munkás néptől azt a jogot, hogy az állam ügyeibe befolyjon? Azt hiszem, senki. És mégis e szükséges, e természetes emelkedés, mely veszélyt hord magában a jelen körülmények között.

Akkor lép meg bennünket e mozgalom, midőn minden földre tiporva haldoklik; midőn Isten alig él a lelkekben; midőn a nép szívében, lelkiismeretében fekélyek pusztítanak; a tekintély inog, a család züllik, a vallásos hit csak nem elveszett.

Mi jót várjunk oly mozgalomtól, melynek szívében gyűlölet, ajakán Isten tagadás, eszében minden társadalmat leromboló eszmék! ? Azt hiszem, semmit.

Vissza tehát az elhagyott keresztény alapelvekhez. Irtsuk ki a gyakorlati istentagadást; a kihalt vallási érzületet támasszuk fel sirjából; a krisztusi testvériség elvét írjuk ismét zászlónkra.

Ha a nép erkölceit megliszitjuk, szellemét nemesítjük, hitét visszaadjuk, fékevesztett szenvedélyeit a jogok és köteleességek ismeretével helyettesítjük: akkor a jelen társadalmi mozgalom csendesen, veszély nélkül, védőgátak közt fog lezajlani; ellenkező esetben, ha — mint a békésmegyei gazdasági egyesület egy tagja akarta tenni — jogtiprásra tüzeljük a népet, fokozzuk szenvedélyeit, szofizmákkal tápláljuk lelkét, elfogja az söpörni nemcsak egy osztály, de az összes osztályok javait. A társadalom csak is úgy lesz ismét elégedett, ha a gazdag és szegény osztályok kibékülnek a szeretet Istenének karjaiban.

Kovács József.

Munkásügyünk.

Irta: Oláh György.

VII.

A munkásmozgalom másik jelentékeny pontja Csaba volt.

Csaban szintén fontos körülmények hatottak rég időkől fogva a földmives nép állandó izgatottságban tartására.

Emlékezzünk vissza az örökváltsági és a legelőfelosztási ügyekből kifolyó s évtizedeken át tartott eseményekre.

Az izgatottság, a nép elkeseredése a vélt és valódi sérelmekért állandó volt a század

ezeket százhát esatahép láttatja. Forradalmi képek, táborozási jelenetek, allegorikus rajzok, szent helyeknek térképe és fényképben való fölvételei nagy változatoságban vannak itt együtt, hogy a könyv szemnek is, szívnek is igazi gyönyörűsége.

Ime a könyv, mely megörökíti a magyar szabadságharc történetét. Könyv, mely a tudomány biztonságával, a történetirő tárgyilagosságával, úgy mondja el ennek a dicsőséges korszaknak a történetét, hogy tanult és kevésbbé tanult ember, egyaránt igaz gyönyörűséggel olvashassa. Most, mikor a nagy napok emlékét lelkes ünnepekkel föltámasztjuk, a félszázados évfordulót nem ünnepehetjük méltóbban, mintha e könyvet megszerezzük; okulásul és gyönyörűségére magunknak, tanulságul, ha átadjuk a jövő nemzedékeknek. Az pedig, a ki szíve szeretetével írta meg ezt a könyvet, hadd érje el, a mit kifejez, a szerény kívánságot: Ha ez a könyv csak némileg is hozzájárul a hazaszeretet ápolásához és nemzeti öntudatunk emeléséhez: úgy fáradságom bőséggel megívan jutalmazva.

Szerezze meg neki azt a jutalmat fölöséből a gazdag, rakosgassa össze filléreiből a szegény.

közepé tájától kezdve; s a hatóságoknál minden lépten-nyomon s időnként a trón előtt is kereste a nép sérelmeinek orvoslását, s az eredménytelen küzdelemben ki nem fáradt, s hogy hatást keltsen, nem egyszer adott hangjával hatalmas erőt.

Az örökváltsági szerződés nagy terhet rótt Csaba lakosaira. Csaknem egy millió forintot kellett volna rövid idő alatt kifizetni s akkor, midőn a szabadságharc csaknem minden erőt felemészített: a fizetés nemcsak rendkívül terhes, de elkésesítő is volt, tapasztalván a fizetésre kötelezettek, hogy más községek lakosai jobbágy földjeiket minden fizetés, minden megterhelhetés nélkül kapták tulajdonul.

Rendkívül fokozták az elégtelenséget a közös legelő egy részének egyéni felosztása körül felmerült szabálytalanságok s egyes városrészek lakóinak e miatt szenvedett sérelmei a felsőbb bíróságot a felosztás megváltoztatására indították; mi ismét csak zavart s elégtelenséget keltett még azoknál is, kik a felosztásban megnyugodtak, mert már földjeiken beruházásokat tettek s azok mégis újra felosztás alá kerültek.

Csaba község közönsége a legelőfelosztásban keresett módot és alapot arra, hogy az örökváltság hátralékot behajtsa. A ki nem fizetett, — s ezek a legnagyobb részben a szegény zsellérek voltak, — annak legelőjelménye foglaltatott le s adatott el tartozásának fedezésére s így aztán ha nem sokan is, de többen elvesztették földjeiket s azt is, mit már befizettek. Nem csoda aztán, ha ezek zugolódtak s találtak részvételt, sajnálkozással eltelt rokonokra, barátokra kik együtt éreztek velök s igyekeztek őket támogatni midőn sérelmeiket panaszolták. Egész tömeg verődött össze így s nagy pártot képeztek, mely szemben állott egy másikkal. „Egyiket a szegények, másikat a vagyonosak alkották s egymással a városban s a felsőbb hatóságok előtt erős küzdelemben állottak.”

A pártok a községi közélet terén 1861-ben mérköztek meg az előljáróság választásánál és sikerült a „szegények”-nek felszínre vergődni. Megválasztották bírónak Zsibrita Jánost, kit családi tradíciók is a szegénység vezérévé tettek.

Most megindult a hajsza Zsibrita ellen, melynek eredménye az, hogy tisztétől megfosztatott és ellene s több társai ellen hivatali visszaélések, izgatás, felsőbb hatóságoknak ellenszegülés stb. miatt bünvádi eljárás is folyamatba tétellett.

A bíróság felmentette a vádlottakat, de a hatóság tisztségeikbe nem helyezte vissza őket.

Erre következett aztán a panaszok, vizsgálatok hosszú sora, melyek még a hetvenes években is jól benyulva, tartottak. Százán, ezren irogatták alá a kérvényeket, panaszleveleket s ezek már nem a Zsibrita és társai sérelmeit panaszolták, hanem ezt alkalmul ragadták meg arra, hogy az örökváltságból s legelőfelosztásból eredett sérelmeik orvoslását kérjék, sürgessék.

Ha az 1891. évben lefolyt munkáskitörés vezetőinek névsorát összehasonlítjuk az ugy Oroszában, mint Csaban korábban történt kitörések vezéreinek, intézőinek névsorával, megtaláljuk a nevek ugyanazonosságában az összefüggést. Azon a téren mozogva találjuk, elkéseseredéssel, elégtelenséggel eltelve igazságot, régi sérelmek orvoslását keresve a fiut, hol atyja küzdött.

Bánfalva községben talán legnagyobb mérvet öltött a munkásmozgalom az 1891-ik évben s szerintem a legfenyegetőbb is vármegyénkben a bánfalvi munkásnép hangulata, elégtelensége, mert e községben nem lakik más, csak szocziálista.

Itt a baj ujjabb keletü.

A község lakosainak vagyoni viszonyai, mint tudjuk elég kedvezőtlenek s hiányoznak a vagyoni gyarapodás feltételei e községben. A megélhetés nehéz küzdelmei között merült fel a volt földesurak utódai s a község lakosai között, a szőlő dézsma váltsági ügy, mely hosszas perlekedés után 1889-ben ért véget, a lakosságra nagy terhet hártva, melynek rendezése éppen az 1890. és 1891. években került szőnyegre.

Lehet-e megértetni e néppel ma, a jobbágyi viszonyokból eredő követelések s köteleességek jogosságát, s lehet-e egy könnyen eloszlatni, különösen, ha izgatók akadnak az ily helyzetből származó elégtelenséget. Hol az a fegyelmezett nép, mely ily terhek sulya alatt még ha igazságosnak hiszi is azt, fel ne jajdulna.

Folytathatnók tovább. Minden községében vármegyénknek találunk a nép körében elő oly sérelmek emlékeire, melyeket az utód fentart. Tapasztalhatjuk is, hogy sok sok, a multra fátyolt borító körülmény, elfedte vagy homályossá tette azon sérelmeket, melyek orvoslásáért az elődök küzdöttek s az utódok már nem is érezvén közvetlenül a sérelmek hatását már nem is tudják azt miért kell nekik elégtelenségnek lenni; de azok mert a hajlamot örökölték, s arra, hogy azok legyenek, elég tudniok, hogy atyáik is azok voltak.

Minő hálás talaja, s minő alkalmas anyaga van közöttük az izgatásnak!

De mégsem oly kétségbeesítő a jövő.

Uj nemzedék kél a régiek helyén, s minden örökre elnyugvó egy-egy oly sérelem hitét, érzetét viszi magával a sirba, melyet már nem ismer, s ha ismer is meg nem ért az utód, s azt mely örökségben itt marad, igyekezni fogunk szeretetteljesen, bizalmat keltően foglalkozva a néppel orvosolni, s a tévhitet eloszlatni. Hiszen ez nem is olyan nagyon nagy feladat.

Ujdonságok.

— Személyi hír. Gróf Csáky Albin országgyűlési képviselőnk — mint már azt mult számunkban jeleztük — folyó hó 4-én városunkba érkezett, hogy a husvétü ünnepeket rokonainál a Gróf Bolza családnál töltse. Itt tartózkodása alatt meglátogatta a szarvasi kaszinót és a szabadalvtú pártkört. Mint értesülünk a főur holnap hétfőn hadja el Szarvas városát, hogy részt vegyen ápril 11-én Budapesten tartandó hódoló országgyűlésen.

— Az érdem jutalma. Mint halljuk a községi iskolaszék által kiküldött vizsgáló bizottság a szentandrászi takarékpenztár 50 koronányi jutalmára Brunszniczky Pál külső tanítót fogja ajánlani, mint olyant, a ki a külső iskolákban ez időszert a legnagyobb sikert tudott felmutatni a magyar nyelv tanítása és terjesztése körül. Mi is úgy ismerjük a törekvő fiatal tanítót, a ki a magyar nyelv sikeres elsajátítására minden módot felhasznál növendékeinél és csak gratulálhatunk a kiküldött bizottságnak, hogy ez iránti törekvést ő is felismerte benne.

— Nincs aláíró. A szarvasi képviselő testület által a színház és a tájajta lötenyésztes előmozdítására épüldendő istálóra vonatkozó határozat már jogerőre emelkedett amennyiben hisszük, hogy a vármegye a képviselő testületnek azon intézkedését jóvá fogja hagyni. Találkozott ugyan a képviselők közül egy aki meg akarta fellebbezni a határozatot, de mert aláírót a fellebbezésre a képviselők között nem talált a maga nevében pedig ő is restelte beadni a fellebbezést. Ugy jár az, aki mindenben akadékoskodni akar.

— Egészségügyi bizottság. Az egészségügyi bizottság folyó hó 6-án d. u. 3 órakor gyűlésezett. Tárgyra került a járványkórház, illetve községi kórház építése, ez ügyben a bizottság a képviselő testületnek azt az ajánlatot teszi, hogy a mostani községi kórházat a menház czéljaira egybegyűlt összegért vegye át menháznak és ezen összeget hozzáadva a kórház építésre adományozott összeghez, — körülbelül 14000 forint áll rendelkezésre. Ezen összegből két oly kórházi pavillon építhető, melyek közül az egyik a fertőző betegek, a másik egyéb betegek befogadására szolgál és a két pavillon a jövőben fejlődésre képes kórháznak alapját képezné. A második tárgy a mindinkább terjedő vörheny megakadályozására a közegészségi bizottság

járvány bizottsággá alakult. A járvány megakadályozására ez ideig a következő intézkedések tettek meg: 1. A fertőzött házak megjelölésének. 2. Községi közegek biztatásának azzal, hogy a jelzett házakban való közlekedést és a házakból táp és élelmi szerek kivételét megakadályozzák; 3. A vörös kereszt csak az orvosi felügyelet mellett végzett lelkiismeretes fertőtlenítés után távolítható el. 4. Az iskolás gyermekekre nézve az ez ügyben kiadott alispáni rendelet intézkedései tartatnak szem előtt. 5. A lelkész és tanító urak felhívták, hogy a néppel való minden érintkezés alkalmával a ragálynak érintkezés útján való terjedését hangsúlyozzák, egyúttal a hatóság intézkedéseinek czélját és értékét a népek magyarázzák meg. Egyébként pedig úgy az 1876. XIV. t. cz. mint a járványos betegségekre vonatkozó minisztr. és várm. rendeletek végrehajtása a hatóság által ellenőrzött.

— **Népgyűlés.** Kossuth vezetése alatt álló 48-as függetlenségi párt megkezdte a helybeli „Függetlenségi Kör” vezetőségét, hogy az önálló várm. terület és önálló bank ügyében népgyűlést tartson. A gyűlésre több országgyűlési képviselő helyezte kilátásba eljövését. Ugy halljuk, hogy a népgyűlés május havában lesz megtartva.

— **Eljegyzés.** Czító Sándor honvéd főhadnagy ma tartja eljegyzését Hutteray László szentandrási földbirtokos nagyműveltségű és szeretetre méltó leányával Bertakissasszonnyal.

— **Parkirozás.** Az ág. ev. egyház új templománál nagyban folyik a parkirozás. A terv és a már kiültetett bokrok után itélve azt hisszük, hogy jó nagy darab földön nem lesz oly szép templom park mint ez. A tervezés és a kiültetés körül dicséretes szorgalmat és utánjárást fejt ki Zvarinyi János lelkész, a ki nem sajnál semmi fáradságot, hogy a park ugyszólván ne kerüljön semmibe. A város az összes ültetendő bokrokat ingyen adta az egyháznak. Ez eljárás szintén dicséretet érdemel.

— **Konfirmáció.** Zvarinyi János helybeli ág. hitv. evang. lelkész csak kötelességét teljesíti ugyan, a mikor a tót tannyelvű konfirmációra beiratkozott növendékeinek magyar nyelven magyarázza a hitbeli dolgokat, de mi mégis megemléstésre méltónak találjuk, a lelkész ezen ténykedését, mert bizony sokkal többet fog használni a majdan életbe lépő gyermekcsergnek, mint azok eljárása, a kik alattomos fondorkodással ellenszenvet szítanak a magyarság ellen. Hazafias tanítóink különben is annyira előviszik növendékeiknél a magyar nyelv elsajátítását, hogy sokkal könnyebb volna a konfirmációs oktatást is tisztán magyarul vezetni. Ha a tanítók minden tantárgyat magyarul tanítanak, mért ne lehetne a vallás oktatást is tisztán magyarul tanítani?!

— **Szini előadás.** Már a mult heti számunkban megemlékeztünk arról, hogy Tuboly Klementina és társai az Árpád szálló dísztermében vasárnap este előadást tartottak. — Csak annyit jegyzünk meg, hogy az előadás szépen sikerült és ha nem is telt meg a díszterem publikummal azért azt hisszük a kis színtársulatnak sem kellett megbánia, hogy Szarvasra jött.

— **Sorozás.** Az 1877-ben született szarvasi ifjak e héten állanak a sorozó bizottság elé; van is nagy élénkség már most is közöttük, mert ilyenkor már egyebet sem tesznek, mint azon vitatkoznak, hogy melyikükre is mondják ki a „tauglich“-ot.

— **Buza helyett pénz.** A szarvasi ev. egyház gazdasági bizottsága legutóbb tartott gyűlésén elhatározta, hogy tanítóinak buza illetményét e negyedre pénzzel fizeti, mert az egyházi adókból nem folyt be annyi buza amennyi elegendő lehetne azok fizetésének fedezésére. A buzát úgy számítja amilyen árban az egyháztagok befizetését ő is elfogadta. Ideje volna, hogy a tanítók fizetése tisztán pénzzé változtassék át.

— **Járvány.** Szarvas városában a gyermek járvány még mindig tart és e héten is több újabb beteget jelentettek be orvosaink és bár a járvány általában egé szen szelid lefolyású azért mégis nem kis rémületet kelt azon szülők körében a hól felüti tanyáját.

— **Munkásértekezlet.** A szarvasi munkások vezetőit, az ugynevezett banda gazdákat, az elmult szerdán — a fűszolgabírói hivatalba érkekezletre hívta meg Kresmárik János fűszolgabíró. Az értekezlet tárgyat az képezte, hogy meennyire mehetnek a munkások

az aratási munkálatoknál követeléseikkel, s mennyi lehet a méltányos bérkövetelés, hogy a gazdákat el ne riasszák a velök való szerződés kötésétől. Mintegy 25-en jöttek össze a meghívottak, kik előtt ifju Dérczy Péter számadatokkal igyekezett kimutatni a gazda jelenlegi nehéz helyzetét, s azt, hogy mi a méltányos bérösszeg. Dérczy fejtegetését a munkások higgadtan hallgatták meg, s magok is közbe-közbe megtették észrevételeiket. Az értekezletről jövő számunkban fogunk bővebben beszámolni.

— **Halálozás.** Liszka János közbecsülésben állott szarvasi polgár folyó hó 5-én rövid szenvedés után meghalt. Temetése nagy részvét mellett folyó hó 7-én ment végbe. Béke poraira!

— **Lemondás.** Dr. Róth Sándor öcsödi községi II-od orvos állásáról — mivel Tisza-kürtre lett orvosá megválasztva — lemondott.

— **Árvíz.** Az e hét elején volt három napos eső a Körös folyókat annyira felduzzasztotta, hogy az ármentesítő társulat az ellene való védekezést megkezdte. A vizállás tegnap — Szombaton — 717 ctm. magasságnál már culminált. Előreláthatólag nem lesz valami különösebb védelem, mert a Körösök eredetéről száraz idő járást jelentenek. Ezzel kapcsolatban jelezzük, hogy az ármentesítő társulat egy új, a társulati mérnök által feltalált árvédekezési módszerrel eszközli a védelmet, mely „rűszelap” védelemnek nevezetik. A mult évben már tettek vele próbákat az egész szakaszon, helyenként néhány kilométer hosszban s nagyon czelszerűnek bizonyult, mert a rűszelap védelem sokkal olcsóbb és a vízmosást biztosabban megakadályozza, mint a régi ugynevezett fejkározási védelem. A bákés-bábockai szakasz igazgatóság vezetése alatt álló szakaszon mintegy 30 kilométer töltés van ma napig bevédve rűszelappal, mely 180 embert foglalkoztatott 2 nap alatt. Ezen 30 kilométer töltésrészenek a régi védelmi módon való bevédésére 600 ember lett volna szükséges. Ebből is látható, nem véve figyelembe az anyagoknak árvíz utáni felszedését és elhelyezését, mely a rűszelapnál aránytalanul sokkal kevesebbe kerül, hogy az új védelmi mód-zer mily nagy megtakarítással jár.

— **Halálozás.** Egy tekintélyes gazda családnak Tóth Czifra családot érte szomorú gyász a husvét ünnepekre; elhalt a család anyja öz. Tóth Györgyéné Czifra Gyulás Judit. Az elhunyt 87 évet élt. Az elhunytat 8 gyermeke közül 6 élő gyermeke 48 unokája és 26 dédunokája siratja. Béke porain!

— **Népkert Kondoroson.** Kondoros község haladását bizonyítja az is, hogy három holdnyi területet sétakertű parkiroz. A parkirozást Krebsz Zoltán szarvasi kertész végzi.

— **Vizállás.** Az elmult napokban körösünk rohamosan áradt, annyira, hogy a 717 czm. magasságot érte el, péntek óta azonban apad. Békésen a Körös most is elérte az eddigi legmagasabb vizállást, vagyis 756 czmert.

— **A Szarvasi Takarékpénztár termény- és áruraktárainak forgalma a most letolt és a tavalyi első évnegyedben a következő adatokból látható:**

	1897.	1898.
első negyedévben.	első negyedévben.	első negyedévben.
Beraktározás volt	16855 m. m.	53225 m. m.
Kiraktározás volt	8674 m. m.	39177 m. m.
Áruforgalom volt	25519 m. m.	92402 m. m.
Kölcsön	100 darab	289 darab
Kölcsön-forgalom	114170 forint	283781 forint.

A tavalyi, már igen szép forgalommal szemben az idén háromszor annyi volt a forgalom, — és mint értesülünk a második évnegyed még élénkebben indult meg.

— **Választók névjegyzéke.** A képviselőválasztók névjegyzékébe csak azok vehetők fel, kik előző évi állami adójukat április 15-ikéig lefizették. Figyelmeztetjük tehát az adózó polgárságot, hogy 1897. évi adójukat április 15-ikéig fizessék be, mert különben 1899-ben nem fognak választói jogosultsággal bírni.

— **Új postajarat Öcsöd és Szt-andrás között.** Öcsöd és Szt-András községek együttes folyamodványt nyújtottak be az iránt a közig. bizottsághoz, eszközölné ki azt, miszerint az eddigi egy posta járat mellett, még egy posta járat létesíttessék. Most ugyanis Öcsödről reggel 6 órakor indul a posta Szentandrás és Szarvasra így ha valaki délelőtt felad egy levelet az csak másnap délelőtt indítatik el Öcsödről. — E roppant hátrányos állapot megszüntetését kéri a község együttes kérelmében.

Magvakban a legjobbat, fákban a legnemesebbet, virágban a legszebbet tartalmazza Mühle Vilmos cs. és kir. udvari szállító, ezen sokszor kiténtett temes

vári czég dúsan illusztrált, pompásan összeállított főárjegyzéke. A czég felelősséget vállal czikkei valódi ságáért és nagyon ajánlható.

— **Magyar osztálysorsjáték sorsjegyeket** eredeti áron ad el a Posti magyar kereskedelmi bank váltó üzlete, Budapesten. Az itt vásárolt sorsjegyekre esett a legtöbb fű és melléknyeremény. Ezen intézet csak a tőle vett és a czégével ellátott nyeresősorsjegyeket váltja be. A sorsjegyeket utánvéttel is küldik. Mi előbbi megrendelés már azért is ajánlatos, mert a kereslet readkivül nagy.

Első magyar általános biztosító társaság.

Márczius 14. tartotta a közgyűlést Csekonicus Endre gróf v. b. t. r. elnöklése mellett. A igazgatóság jelentése kiemeli, hogy a végeredmény, a melyet elértek csak közönszerűnek mondható ugyan, de a zárószámadásból a társaság üzletének új szerzeményekkel való olyan tekintélyes meggyarapodása tűnik ki, a melyet — a társaság állandó haladása mellett is — örvendetes föllendülésnek lehet nevezni. A közepes végeredménynek oka az elemi biztosítási ágakban s különösen a jég biztosítási ágban szenvedett szinte példátlan mértékű és sokaságú károkokban van. A tüz-és szállítm. osztálybeli díjbevétel az 1896. évi 5,822,941 forint 78 krról. fölemelkedett 6,083,116 forint 76 krra. A jég-biztosítási ágazatban 1,590,319 frt díjbevétel volt, vagyis 152,381 forinttal több mint az előző évben. Nagy is igen örvendetes eredménye volt az üzletszerzés. munkájának, különösen az életbiztosítási ágazatban; az elmult évben az új szerzemény 19,219,438 forint volt, vagyis 2,239,690 frttal több mint 1896-ban. Így tehát a társaság az üzletszerzés minden terén szembetűnő sikereket ért el. A társaság künnlevőségei nagyobb szöveget tesznek ki 1897-ben, mint az előző esztendőben a mi az általános kedvezőtlen gazdasági állapotok ban s különösen a mult évi rossz termésben leli a magyarázatát. A jégosztálynál 447,932 frtnyi tetemes veszteség volt. A jégüzlet, ugyszólván állandó megrontója a nagy gonddal és munkával elért jó eredményeknek. Ebben az üzletágban tehát gyökeres reformra van szükség. Ezt sikerült is az igazgatóságnak elérnie a nélkül, hogy a díjak a gazdaközönségre nézve terhesebbek legyenek, mint eddig voltak ezt pedig a viszontbiztosítás útján lehet keresztül vinni. A tiszta jövedelem 615,913 frt 39 kr. a melyből, a különböző javadalmazások levonása után, egy-egy egész részvényre 160 frtot fizetnek ki. A külön tartalékba 63,567 forintot helyeznek. Az osztalék kifizetése — a mult hó márczius 15-ki ünnep miatt — csak márczius 16-ikán kezdődik. Bejelentette ezután az elnök, hogy Lévy Henrik báró vezérigazgató, a hajlott korára való tekintettel, erről az állásról lemondott. A közgyűlés Lévy bárónak jegyzőkönyvileg mond köszönetet a hosszú éveket át tanúsított buzalmáért; hasonlóképp lemondott Giezey Samu fölügyelő bizottsági tag is, Bittó Kálmán és Jálies Kálmán választmányi tagok pedig meghaltak. — A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, az igazgatóság javaslatát elfogadta és a fölmentvényt minden irányban megadta. Megválasztották ezután a tisztikarban a következőket: elnök Csekonicus Endre gróf, alelnök: Nádasdy Ferenc gróf; választmányi tagok: Andrássy Gyula gróf, Bánffy György gróf, Burchard-Bélavári Kónrad, Berzevicy Albert, Deutach Sándor, Giezey Samu, Karácsonyi Jenő gróf, Német Tibor, Nikolics Fedor báró, Schneller Pál, lovag, Schossberger Ándor báró, Szegedy György, Sütányi Géza, Uchtritz Zsigmond, báró, Teleszky István, Wenckheim Frigyes gróf, Zelenszky Róbert gróf; igazgatósági tagokká lettek: Harkányi Frigyes báró, Jeney Lajos, Ormódy Vilmos, Schossberger Zsimond báró, Zichy Ándor gróf a fölügyelő bizottsági tagjai: Batthyány Géza gróf, Hajós József, Jelekfalussy Lajos, László Zsigmond, Radvánszky Géza báró, A választás után az igazgatóságnak és az összes vezetőségek Thuróczy György részvényes mondott köszönetet az elért fényes eredményekért s ezzel a közgyűlés véget ért.

Megjelent a „P i l a n g ó” című élelmap 10 száma a következő tartalommal: Sok oldalu völgöny (kép). A konisz Péter esete, vagy a beszámíthatóság megállapítása. (Jogászok figyelmebe) [Tárca]. Kosár (kép). A matematikus (kép). Mesterlovás (kép). A praktikus ember (kép). Vagy egy (kép). Fin de siècle (kép) Liezi a politicus. Czélzás (kép). Tiket Lajos sport-vígéc, sport-sportszerű elmélkedési. Gyermekajkról (kép) Hajlam (kép). Carrière (kép) Vagy (kép). Igazolvány (kép). Moskovits Abris promontori zsidó bíró ado máj. A Randevous. Románe (kép). A Méri szerelme (kép). Naivítás (kép). Oszinto kép. Kollemetlen látvány kép. Kegyes család kép.

A „P i l a n g ó” kiállítása, képei és tartalma. hétről-hétre gyönyörűbb, tehát legjobban ajánlható. A „P i l a n g ó” szerkesztősége és kiadóhivatala Budapesten, Török körút 35. sz. a. van. előfizetési ára negyedévre egy forint.

Felelős szerkesztő
S Z I K E S A N T A L.

Hirdetés.

Marozsi Pál érc és fakoporsó üzlete Kossuth és Hunyadi utca sarok 1571 házszám (Konstantinovic-féle ház). Rendez pompás temetkezéseket a kegyelet vallásosság és idomoságnak megfelelő alakjában, a díjtelek bámulatos olcsósága mellett lehetővé teszi, hogy vállalatom szolgálatát igénybe vehesse minden polgár egyaránt az alant felsorolt árak szerint. 1-ső díjtábla osztály 18, 20 25, 30, 35, 40, 45, 50 frt. | 2-dik osztály 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 140 frt és feljebb. | 3-ik gyermek osztály 4 éven alólinak 3 frt 50 kr. 4, 5, 6, 7, 8, 9 frt és feljebb. Ezen díjjegyzékek magukban foglalják az ellakarításhoz szükséges felravatalozást összes temetkezési tárgyakkal, diszletezések szolgálat udvari ravatal a különböző osztályzatoknál megfelelő kifestésével.

Kütfönös figyelmébe ajánlom a n. é közönségnek díszes gyászoksimat, fiataloknak és időseknek megfelelő diszitással és ugyszintén minden 50 forinton felüli vásárlóknak egy díszes koszorút szalaggal teljesen ingyen szolgáló ki.

Szarvas, 1898. ápril hó.

MAROSZI PÁL,
épület és butor asztalos.

H I R D E T É S E K.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

I. Tűz-, szállítvány- és jégbiztosítási üzlet.

Negyvenedik évi zárszámla 1897. január 1-től december 31-ig.

KIADÁSOK

BEVÉTELEK.

	forint	kr.	forint	kr.		forint	kr.	forint	kr.	
I. Tűzbiztosítás.					I. Tűzbiztosítás.					
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonása után	1.649,740	29			Az 1896. évről áthozott készpénz díjtartalék a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	2.000,000				
Függőben maradt károk tartaléka	175,175	50			467.154,016 frt 50 krnyi kötött biztosítások után, valamint a folyó évben lejárt díjrészekből befolyt díjak		5.886,945	39		
Szerzési költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával	236,245	95			levonva: törlesztett díjak		705,342	32		
Jövedelmi adó és bélyegilletékek	124,821	89			viszontbiztosítási díjak		820,409	20		
Postabérek	51,774	65			lejárt viszbizt. díjrészek	1.187,458	58	2.713,210	10	
Adakozások közhasznú célokra 5,246 frt 28 kr. tartalék levonása után	958	72			Az 1896. évben függőben maradt károk tartaléka	118,120	63	5.290,955	92	
A tűzbiztosítási üzletet terhelő igazgatási költségek	551,215	90			II. Szállítványbiztosítás.					
Behajthatatlan követelések leírása	9,329	29			Az 1896. évről áthozott díjtartalék	20,000				
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	2.000,000		4.799,264	19	18.068,202 frt 24 krnyi kötött biztosítások utáni díjak		197,071	33		
					levonva: törlesztett díjak		11,943	21		
II. Szállítványbiztosítás.					viszontbiztosítási díjak		127,434	59	139,377	80
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonásával	57,682	93			Az 1896. évben függőben maradt károk tartaléka	13,358	41	91,046	94	
Függőben maradt károk tartaléka	23,365	23			III. Jégbiztosítás.					
A szállítvány-biztosítási üzletet terhelő szerzési és igazgatási költségek	14,740	09			81,271,097 frt 90 krnyi kötött biztosítások utáni díjak	1.742,690	78	1.742,699	78	
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	20,000		115,788	25	IV. Egyéb bevételek.					
III. Jégbiztosítás.					Beváltott szelvények után, valamint egyéb befolyt kamatok és árfolyamnyereség eladott értékpapírok és idegen pénznemek után	275,372	94	300,871	75	
Viszontbiztosítások és törlesztések	413,956	37			Társasági ház tiszta jövedelme	25,498	81			
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonásával	1.539,003	49								
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosítások utáni bevételek levonása után	234,124	03								
Behajthatatlan követelések leírása	3,539	32	2.190,623	21						
1897. évi nyeresemény			319,889	74						
			7.425,565	39				7.425,565	39	

VAGYON.

Mérlegszámla 1897. december 31-én.

TEHER.

	forint	kr.	forint	kr.		forint	kr.
Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak és bankoknál			1.570,371	28	Részvényalapítók: teljesen befizetett 2000 egész részvény 100 frt	2.000,000	
3.951.800 — Magyar földh. intézet 4% os kor. ért. záloglevelek á 98-75	1.951,201	25			Részvényalapítók: teljesen befizetett 2000 fél részvény 500 forint	1.000,000	
1.470,000 frt Magyar földhitelintézet 4% os talajjavítás és szabályozási záloglevelek	1.429,575				Társasági tartalékok		3.000,000
1.000,000 — Pesti magyar keresk. bank 4% os záloglevelei á 98-75	493,750				Külön tartalék		3.000,000
500,000 Egyesült pesti fővárosi takp 4% os záloglevelek á 97-75	244,375				Tűzbiztosítási díjtartalék készpénzben a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	2.000,000	
424,800 — Budapest fő és székváros 4% os kor. köcs. kötv. á 98-25	208,683				Szállítvány biztosítási díjtartalék készpénzben a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	20,000	
794 drb. Magyar francia biztosító részv. társ. részvények á 100	794,200				Tűzbiztosítási függő károk tartaléka		2.020,000
1084 drb. Bécsi biztosító társ. részvények	281,840				Szállítvány biztosítási függő károk tartaléka		175,175
15.000 — Pesti Lloyd társ. kötvények	15,000				Különféle hitelezések		23.365
A fenti értékpapírok után az év végéig esedékes kamatok	38,471	53	5.457,095	78	Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok		483,247
Leszámlított visszeszámlított és egyéb váltók			882,920	49	Első magyar általános biztosító társaság „Lévy alap”		2.683
A társaság háza			650,000		Első magyar általános biztosító társaság „Eredőves alapítvány”		86,694
Erzsébeti házak jelzálogköcsös számla			460,000		Tiszti-elők nyugdíjalapja		30,888
Külföldi adósk:					Ormody Vilmos alap		535,691
a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségnél			919,873	48	Eletbiztosítási osztály folyó számlán		10,014
b) Maradvány idegen biztosító intézeteknél			374,046	27	1897. évi nyeresemény		205,670
Jégbiztosítási osztály folyó számlán			246,005	27			319,889
Központi pénzkészlet			33,101	05			
			10.594,416	02			10.594,416

KIADÁSOK.

II. Életbiztosítási üzlet. Harminczötödik évi zárszámla 1897. január 1-től december 31-ig

BEVÉTELEK.

	forint	kr.	forint	kr.		forint	kr.
Törlesztett kötvények díja	276,296	74			A múlt évből áthozott díjtartalék		29.550,383
Visszaváltott kötvényekért	419,854	61			Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után	460,499	08
Halálesetek után kifizetett kárösszeg	1.050,907	92			az előbbi évekből kiállított kötvények után	4.343,700	45
Lejárt kiházasítási tőkékért	1.292,827	24			a biztosított tőke emelésére fordított nyeresemények	19,055	33
Kiházasítási biztosításoknál haláleset következtében díjvisszatérítés	39,671	99			Múlt évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka		4.823,254
Függőben levő károk és díjvisszatérítésének tartaléka	241,653	24			Múlt évi függőben volt kiházasítási tőkék tartaléka		219,325
Függőben levő kiházasítási tőkék tartaléka	229,137	60			Illetékek		230,905
Evráradékért	105,379	19			Kamatjövodelem		107,985
Viszontbiztosítási díjak	118,923	96					1.355,263
Bélyegekért	94,827	42					
Irodai bér, postadíjak, nyomtatv. uti és egyéb költs.	234,507	15					
Tiszti fizetések	86,068	75					
Jövedelmi adóért	6,458	08					
Orvosi díjakért	43,160	62					
Szerzési és díjbehajtási költségek	328,579	86					
Kisorolt biztosítások tartaléka	15,000						
Behajthatatlan tartozások leírása	14,556	74	4.597,811	11			
Díjtartalék ez év végén			31393,283	83			
1897 évi nyeresemény			296,023	65			
			36.287,118	59			36.287,118

VAGYON.

Mérlegszámla 1897. december 31-én.

TEHER.

	forint	kr.	forint	kr.		forint	kr.
Ertékpapírok			28.366,007	79	Díjtartalék	32,034,612	74
105,000 Kor. n. é. magyar kir. 4% os koronajáradék 99 frt 60 krajával					levonva a biztosítási díjtartalékokat 641.328 frt 91 kr		31,393,283
33,700 fityvi magyar kir. 4% os eranjáradék 121 frt 50 krajával			52,299		Biztosítási alap		191,086
0,473 500 fityvi magyar földhitelintézeti 4% os záloglevelek 98 frt 50 krajával			40,945		Kiházasítási tőkék nyereseménye		540,421
6,393,000 fityvi magyar földhitelintézeti 4% os talajjavítás és szabályozási záloglevelek 97 frt 25 krajával			6.379,397		Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka		241,653
1,418,000 Kor. n. é. magyar kir. 4% os korona záloglevelek 98 frt 75 krajával			6.217,192		Függőben levő kiházasítási tőkék tartaléka		229,137
929,500 fityvi pesti magyar kereskedelmi bank 4 1/2% os záloglevelek 100 fityvával			700,137		Díjlezárlásokra vonatkozó nyeresemények tartaléka		236
08000 fityvi pesti magyar kereskedelmi bank 4 1/2% os köcségi kölcsönkötvényei 100 fityvával			929,500		Tulélési csoportok számlája		62,941
101 000 fityvi kisbirtokosok országos földhitelintézeti 4 1/2% os záloglevelek 100 fityvával			929,500		Előre fizetett díjak 1898. évről		3,198
90,000 fityvi kisbirtokosok országos földh. 5% os záloglevelek 100 fityvával			101,000		Pel nem vett nyeresemények 1898. évről		43
300000 fityvi magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja 4 1/2% os záloglevelei 100 fityvával			90,000		Kisorolt biztosítások tartaléka		15,000
139,000 fityvi magyar orsz. közp. takarékpénztár 4 1/2% os zálog. 100 fityvával			300,000		Viszontbiztosító intézetek és mások követelései		14,252
742,000 fityvi egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár 4 1/2% os zálog. 100 fityvával			139,000		1896 évi nyeresemény		296,023
295,000 fityvi magyar jelzáloghitelbank 4% os nyereséményköcsön kötvényei 123 frt 50 krajával			139,000				
M-pgar jelzáloghitelbank 4% os köcsön 5 darab nyereséményjegye 22 fityvával			742,000				
280000 fityvi magyar jelzáloghitelbank 4 1/2% os záloglevelei 100 fityvával			36,432				
2,407,400 fityvi Budapest fővárosi 4 1/2% os köcsönkötvények 100 fityvával			110				
1,689,500 fityvi magyar kir. államvasuti ezüstköcsön 4 1/2% os kötvények 100 fityvával			280,000				
97,400 fityvi magyar kir. keleti vasuti államköcsön 5% os aranykötvényei 120 forint 50 krajával			2,467,460				
199,800 fityvi magyar kir. 4% os földtehermentesítési kötvények 97 1/2 fityvával			1,380,500				
654,000 forintnyi magyar kir. italmérségi jogkártnál 4 1/2% os kötvények 100 fityvával			117,567				
Besztercebányai brezovai és piski vajdakunyadi vasuti els. kötvény			194,305				
40,000 fityvi egyesített államadóság 4 1/2% os papíráradék (május-november lejárt) 101 frt 75 krajával			0,314,000				
516,945 Lire 75 c. olasz 5% os járadék és kamatai			980,445				
Tulélési csoportok értékpapírai 62000 fityvi m. kir. italm. jogkártnál 4 1/2% os kötvények 100 fityvával			40,700				
1897 ben esedékes kamatok és elszámolt pénzküldemények			227,284				
Jelzálogköcsönök			62,000				
Kötvényköcsönök			253,522				
Viszontbizt. kötvényköcsönök			192,186				
A központ tartozása folyó számlán			3,187,628				
Vezér és főgnyökségek és mások tartozásai			8,4200				
			205,670				
			774,542				
			32,987,279				32,987,279

Budapest, 1897. december hó 31 én.

KACZVINSZKY JANOS, életbiztosítási könyvvivő,
 A z i g a z g a t ó s á g: BÁRÓ HARKÁNYI FRIGYES, JENEY LAJOS, ORMODY VILMOS, SZENDE KÁROLY, a központi könyvezés főnöke.
 A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben és az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készültnek és azok egyes tételeit a fő és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találtuk.
 Budapest, 1898. márczius 4 én.
 A felügyelőbizottság: GRÓF BATTYÁNY GÉZA, GICZEY SAMU, HAJÓS JÓZSEF, JEKELFALUSSY LAJOS, LÁSZLÓ ZSIGMOND.
 Nyomatott Dantzyk Sándor könyvnyomdájában Szarvason,

Egy szomorú leány története.

Abban a korban, mikor a gyermek leginkább szereti az élénk, zajos játékokat. Kelemen Irén már is szokatlanul csendes, zarkózott természetű leányka volt. A társaságot kerülte; szeretett egyedül lenni. És így nőtt fel lassan, alig ismerve az embereket, az életet, elvonulva a világtól.

Hozzátartozói megszokták hallgatag modorát, szomorú, bánatos arcát, és nem is igyekeztek a lelkében rejlő ismeretlen tulajdonságokat felkutatni.

Pedig ebben a csudálatos leánylélekben az érzések és gondolatok egész világa élt. Valami ködszerű, sötét fátyol vonta be ezt az egész kis világot: a melankólia minden fényt elnyelő árnyéka.

Teljesen elszigetelve az emberektől, az elhagyatottság érzése csendes, örökös bánattal töltötte meg szívet.

A sors csapásai nem sujtottak rá, élete napfényes és derűs volt, mint minden ifjú leányé a kinek családja és otthona van.

És mégis úgy érezte, hogy szenved, hogy boldogtalan.

Nem kereste senkinek a barátságát, nem ajándékozott meg soha senkit a bizalmával. A külvilág oly messze feküdt ábrándos, leányos lényétől, hogy nem is akart, nem is tudott közeledni hozzá.

Apró foglalkozásai, a kézimunka, gazdaszszonykodás csak annyiban érdekelték, amennyiben idejét be tudták tölteni.

Valami nagy sivárságot érzett a lelkében. Olyan tartalmatlanok és üresnek találta életét, oly haszontalannak és hiábavalónak a munkát, a mit végzett — talán azért, mert nem látta sehol életcélját, vagy azért, mert egy családi körben felnevelt, semmiféle pályára sem készülő leánynak nem is lehet más célja a férjhezmenésnél.

Csak hogy férjhezmenni sem akar. Minek is? Ez csak azoknak a leányoknak való, a kik szeretni tudnak. Mert szerelem nélkül nem létezhet házasság.

Ő pedig nem fog szeretni soha. Sokkal inkább unja a léha, üres lejtű, fecsegő gavallérokat, a kikkel a társaságban találkozik, semhogy legkevésbé is képes lenne érdeklődni irántuk.

Irén édes anyja azonban praktikus gondolkodásu mama lévén, gyermeke jövőjét szeretné biztosítani. A lány elég csinos: csak egy kicsit beszédesebb lenne! És aztán az a szerencsétlen szomorúság, mely arcán, mozdulatain, egész lényén előmlik! Bezzeg, a többi leányok nyájasan mosolyognak a fiatal emberekre, és tökéletes művészettel kaczerkódnak velük. Ez aztán tetszik! Ezeket könnyű is férjhez adni. De Irént?

Végre is elhatározta magában, hogy rajta ne muljék a dolog. Az alkalmat majd ő megcsinálja.

És így történt, hogy egy szép napon Irént szülei azzal lepték meg, hogy bába fog menni. Ő nem szólt rá semmit. Neki ugyan mindegy. Ha elviszik, hát elmegy. Miért ne?

Egykedvű közönnyel hallgatja Kelemenné utasításait. Hogy aztán barátságos arcot vágjon, és igyekezzen kedves lenni — küömben ülni fog.

A rettenetes fenyegetés, mely a legmeghizkodottabb szépség szívet is megdobogtatna, semmiféle ijesztő hatással sem volt Irénre.

Hát olyan nagy dolog egy bái? Olyan nagy szűgyen az, ülvé maradni? Ez is csak a felhőgástól függ, mint minden a világon. A gondos mamát kissé kihozta sodrából ez a fagyos nyugalom, melyet Irén a tervezett mulatság említését fogadta.

„En nem kényszerítlek, ha nem akarsz bálozni. Itthon maradunk.”

És a fiatal leány a legnagyobb lelki nyugalommal hagyta helyben ezt is.

De úgy látszik, az elhamarkodott kijelentés nem volt komolyan értve. Mert a báli ruhákat csakugyan megrendelték, és mindenki tudja már, hogy Kelemen Irént az idei farsangon vezeték be a világba.

A mulatság napja elérkezett. Irén semmit se érez abból az édes izgatottságból, a mit lámpaláznak hívnak. Mindössze némi kíváncsisággal gondol a fényes teremre, a sok czifra

idegenre, a kiket látni fog, az ismerősökre a kik bizonyosan ott lesznek, szép, ragyogó toalettekben.

Beléptek egy pillanatra elkápráztatja szemét a fény, elkábitja a sok ember zsiromgó lármája.

Ez valóban szép! gondolja magában.

A rendező, a ki felvezette, leülteti anyja mellé, aztán eltávozik.

Egyik-másik fiatal ember ismerőse odajön hozzá, egy darabig ott is marad — de a leány unalmas és a fiatal emberek a mulatós, élénk leányokat szeretik. Elpártolnak tőle.

Igaz, hogy ő is tánczol, de bizony keveset. Minduntalan visszahozzák az anyja mellé.

És egy-egy leány, a ki ilyenkor tánczosa karján elcsúszott, sajnálkozva nézi végig. „Szegényke! Nagyon is meglátszik az arcán, mennyire rosszul esik neki, hogy ülnie kell!”

Pedig ha ezek a leányok tudnák, hogy ő mennyire nem törődik azzal, ha nem is foglalkoznak vele a fiatal emberek! Ha tudnák, hogy ő mennyivel jobban érzi magát a szemlélő objektív szerepében, mint azok a mosolygó arcú babák, a kik éreik fecsegésük közepette is rettegve gondolnak arra, hogy a következő tourra akad-e tánczos idejekorán?

Merengve, elgondolkozva néz maga elé. Nem is veszi észre, hogy új tánczot kezdtek, és őt még sem viszi senki. Anyja rekedtes, ingerült hangjára rezzen össze csak.

„Haza megyünk. Ha kérdezik, hogy miért hagyjuk itt a bált, azt kell mondani mindenkinek, hogy én lettem rosszul. Nem lenne csuda! És te — te nem is szégyenled magadat? Mind kinevetnek az ismerősöink.”

Irén szóltalan engedelmessékedett. Pedig oly rosszul esik neki, hogy anyja haragszik rá: holott ő nem adott okot.

A fényes, ragyogó háttérben tánczolnak, mulatnak tovább.

És Kelemenné csalódott szívvél, irigykedve gondol a boldog mamákra, a kiknek a leányait körülrajongják a fiatal emberek.

Végre is meg kell nyugodnia a gondolatban, hogy így se tudja férjhez adni Irént. Hisz nem rajta mult!

Csendes egyformaságban telnek a napok.

A szomorú, ábrándos-lelkű leány tovább álmodik az ő nagy bánatáról, melynek eredete, lényege, értelme nincs.

De ki is érthetné a fájó leányszív édes, búhajós keserveit? Hisz ő maga se tudja, mire vágyik, mit akar, mit remél!

Talán észre se vette még, hogy életében új alak tűnt fel.

Atyjának jó barátja, egy negyven év körüli allegetény jár sűrűn a házhoz.

Elinte ezt is csak úgy fogadta, mint a többi ismerősöket, ugyanazzal a fagyasztó közönnyel. De aztán lassan megbarátkoztak.

Mintha Irén megérezte volna ennek az embernek a lelkében azt a rokon vonást, a mit eddig hiába keresett hozzátartozóinál. Pedig bizony Balázs Ernő külsejében semmi megnyerőt se lehetne felfedezni. Ügyetlen, szögletes mozdulatai vannak, és a modora se oly simulékony, mint azoké a fiatal embereké, a kik a mulatós leányoknak szoktak udvarolni.

De ő oly hálás minden rokonszenvéért! Oly szívesen elbeszélget ezzel a csendes, szomorú leánynyal: hisz más ugye törődik vele már.

Igy aztán végre is bekövetkezett a mama által oly rég remélt pillanat, és akadt mégis egy férfi, a ki megkérte leánya kezét.

Csak hogy ő másnak képzelte a kérést. Ehhez a csunya, vén emberhez adja nőül a leányát? Hisz ez nem is szerelmes Irénbe! Ez csak asszonyt akar a házhoz, a ki rendben tartson mindent, és vénségében ápolja, gondozza lértjét! Persze mindezt elmondta leányának nem egyszer, de százszor is.

És Irén viszont csudálatos makacs-sággal mindannyiszor azt felelte rá, hogy neki Balázs Ernő tetszik, és csakis az ő felesége akar lenni.

Ki sejtett volna ebben a leányban ennyi határozottságot! Kelemenné bizonyára nem.

Hit Isten neki, menjen férjhez, akihez akar! Legalább el lesz látva, ami mégis a fő.

A kedves ismerősök pedig szánakozó mosollyal beszélnek a menyasszonyról.

„Szegényke! Másnak nem kellett, ülvé se akart maradni — hát ezt a vén legényt fogta meg magának. Sok szerencsét hozzá!”

És ebben a szent meggyőződésükben a leány szomorú arcza még inkább megerősítette őket. Mindenki sajnálja Irént.

Éppen ez a sajnálat izgatja rettenetesen az édes anyját. Hogy ezt is meg kellett érnie. Ő maga siettetni a lakodalmat, hogy végre is békéje legyen a jóakaró ismerősöktől.

A menyasszony esküvőre öltözik.

A hófehér ruhához, habszerű fátyolhoz oly szépen illik az a bánatos, szelid mosolygás sápadt, vértelen ajkain! De mégis egy mosoly! Ezek az ajkak most először mosolyognak talán?

Mert bármily hihetetlen is: Irén kimondhatatlanul boldognak érzi magát. Az a keserű sivárság eltűnt a lelkéből. Nem találja már üresnek tartalmatlannak az életet. Van élet-célja, s ez a cél: boldogítani. Van valakije, a ki szereti és megérti őt.

Vajjon hány szép, ünnepele leány érzi meg ezt? Hisz azokat a fény káprázata csábitja el, az teszi házasságukban is boldogtalanná. Szegények! Ők nem ismerik a tiszta lélek édes harmóniáját.

A mosolygó menyasszony arcát borongó fátyolként vonja be a melankólia könnyű, ködszerű árnyéka, mely annál szebbé, annál ragyogóbbá varázsolja szívében az édent, mely érzéseit és gondolatait életcéljában összeforrasztotta...

Tutsekné Beheft Lilly.

Az utolsó korty.

Irta: GONDA DEZSŐ.

A szegény Lippáné nekinyomja homlokát az ajtóféltáznak és úgy zokog szíveszakadtából. Odabenn pedig az ura vergődik az ágyon; a habot túrja a dühtől és fájdalomtól. Hörögve káromkodik, pöröl lázálma kísérteteivel. Egészen kihallik a hangja:

„Hajtsd el, te Márta!... ide ül az ágyamra, a vánkosra, a szemét forgatja, mint két tüzes cseresznyét... A fekete bajszát simogatja, nyalogatja hegyes nyelvvel... bizonyosan egeret evett... Hess te!... Nem hallod, ott rágják a pallót, oda eredj! Hess te!”

Milyen nagyott reng az ajtó, amint az öklét belevágja! Aztán lefojtódik a szitok, a szó gúnyosabbra válik:

„Hát azért nem hajtod el Márta, mert ezeket lested... Uri hintó... egy, kettő, három... Mind erre fordul ide hajtat... Leszállnak, leszállnak... Ott van a szeretőd köztük... Derék egy legény, mint a leveli béka... Az én keritemben ne ugrálj, mert széttaposlak — igye! Huh de fehér a véred... ettől olyan sápadt az arcod... Hanem a többi mégis erre tart... Egyenest a kuglizóhoz... Azt a nagy golyót veszi... Hogy lendíti, hogy lendíti... Ne hajtsd ki! ne hajtsd ki!... Megöled... Ne hajtsd ki! Lenditi, csak lenditi! — Tyuhú, be süvölt... repül már... István, István!”

A csaposlegényt hívta az utolsó két szavával, az pedig már két esztendeje, hogy elszegődött a korcsmájától. Hanem azért csak szölongatta fennen, rikoltva:

„István, István! Zárd be előtűk a sorompót! Az én korcsmámba egy se lépjen... Mégis bejöttek... Hajtsd el, hajtsd el... Nem mennek?!... Ott a szín mellett a balta... Vedd el lassan... Üsd a nyakába... úgy, úgy!”

Olyat bűgött odabenn kinjában, mint a homlokon ütött szarvasgim.

„Jaj, István, jaj... a szívemre ütöttél, szétzúztad. Hajtsd el... ne üss... ne üss... jaj!...”

Lippáné összekulcsolja a kezét s égre vetett szemmel fohászkozik: „Uram és atyám, enyhítsd a kínzott szívnek gyötrelmét!”

Mert a szivgörcs jött az urára most, tudja. Az orvos megmondta előre, hogy rájön s azt is, hogyha három ízben kiállja, vet neki egy sugár reménységet.

Én Istenem, hogy te épen is, betegem is csak a fájdalomnak avattad föl az emberi szívet.

Idekinn egy szegény gyöngé asszony, annak a szívet öldösi a keserűség; odabenn egy hatalmas ember, valóságos tölgyfa húsból, annak szívet öldösi a mánor. A mánornak fizegett méregkeverője: a bor.

Ki átkozta meg a szőlővenyigét, hogy gyilkosabb vére legyen a kigyóénál is? És

miért eped a kétségbeesés forró ajakkal ez után a máreg után, a mely elaltatja először az agynak és szívnék fájdalmait — aztán pedig elpusztítja az agyat és szívet?

A bor ravasz, mérges eb; míg lánczon tartod, hizeleg, ha jössz felé, — fogadd azonban társadul: úgy megmar, hogy veszett nyála lassan minden tagodat elpusztítja.

Hogy ennek a hatalmas embernek ilyen sorsra kellett jutnia!

Pedig volt neki szép háza lent a hegyhajlati faluban fehérre meszelt, kék sávval a mosolygó ablakok körül, piros muskotálylál az ablakokban. A kis tornáczajtó fölött az évszám mellé, hogy: 1867. — sisakos, lándzsás Szent György lovagot rajzolt egy vándor piktor, ragyogó vértzetűt, a mint az undok sárkánykigyót leszúrja.

Be sokszor mondta rá a szegény bajsújtotta kántor-tanító, a mint megállott a gyalogjáró szélén s vástott czizmáját veregette a gyereknéző vesszővel, hogy:

„De már Lippa uramnak csak jó őrzője az a Szent György lovag. A baj itt nem meri fölútni a sárkányfejét attól a hatalmas lándzsától való féltében. De el is kellne egy ilyen Szent György lovag az én portám fölé!”

A szent lovag védte a házat, a mögötte elterülő szép belsőséget, azt a magas faragott czifrájú, kőbálványos kaput, amint jár ki-be a sok czimeres állat, apró jószág, meg az áldás alatt roskadozó szekér, hordván be aratáskor az életet, szüretkor a drágabelű hasas hordókat.

Hanem a szent lovag egyszer csak megunt a őrállást ott a szemöldökfalon. A vete-ményt megölte a rozsdá meg a jégverés; a rossz takarmánytól a gyönyörű lábas jószágot végig kaszálta a dóghalál, mint a szép buza-rendeket a részeg arató. Szüretre nem volt mire áldomást inni, de nem is, hogy mivel. A szőlő hegyoldal olyan volt mint égés után a tarló: kiharapdálva, emitt barna, ott szürke, másutt cserepes-piros. Mintha csak a Szent-György lovag föltámadt óriás férgé kuszott volna végig az egész hegyen, hogy leegye a szőlővenyigéket. Pedig ott nem egy óriás sárkány, hanem miriád parányi, szemnek láthatatlan féreg öldöste el a gyökereket. Épen úgy, mint az ember sorsát; nem látni hogyan, mi teszi: a viruló fő egyszer csak elkezd hervadni s az ember úgy érzi, mintha valami nagy kigyó kettéharapta volna a boldogsága gyökerét. No a Lippáét kettéharapta!

A sok csapás után meghuzódott a feleségével, ezőske két arany gyermekével a tűzhelye körül s azt gondolta, hogy ennek melegenél majd csak kitelelnék a jövő aratásig, szüretig.

Igen, ha a baj nem olyan volna, mint a darumadár, csoportosan jár: elől megyen egy s a hova az leszáll, a többi is mind utána ereszkedik.

Épen az a jó meleg tűzhely adta az utolsó szikrát az ő balcsillagához. Valami haragos sziporka kicsapott a kemence kürtőjéből viharos időben a Szent-György lovag is odaégett és a mi megmaradt az istenitéletből: az a kapu két kőállványa — s a koldusbot volt.

Seholse nehezebb koldusbotot törni, mint abban a faluban, a hol az ember minden lát ismer és nem egyről azt is elmondhatta: ez az enyém, ez az én portámra veti árnyékát, ennek az én cselédem veregeti a gyümölcsét, az én jószágom csipkedi le a fattyuhajlását. Jaj, de nehéz az ilyenről koldusbotot törni, még nehezebb viselni, járnai a szomszéd-udvarára fillérért, a hova még csak tegnap az ember tyukja se járt magot kapargálni. Hajadon fővel állni meg az olyan küszöbön, a melyről még rövid nap előtt megemelt kalappal instálta az embert a szekeres gazda: Tessék beljebb kerülni szegény hajlékomba, kegyelmednek, nagy jó Lippa uram! Tessék... tessék!

Csak jobb a koldusbotot idegen fáról törni, idegenben róni az inség útját!

Lippa uram is elhagyta a falut tavaszra. Azt se mondta neki seuki, hogy Isten hírével! Fölment a hegyre.

Azzal a kevés pénzecskével, a mit a tűz után kapott, kibérelt egy kis rozoga viskót, a melynek kapuja egy nyurga sorompó, minden disze egy öreg almafa, berendezése néhány hasadtas asztal és pad e fának árnyékában, no meg egy begyepesedett kuglizó volt.

Korcsma volt ott valaha.

Lippa uram megint kitűzte a gyaluforgácsot, hogy talán majd szemébe ötlük egyik-másik szomjas embernek azok közül a kik ott kergetőztek ünnepnaponként a közeli tölgyerdőben.

Hát jöttek is.

Előbb gyalogosan, nyár derekán kocsival is jókedvű urak, tarkaruhás kisasszonyok, a kik idemenekültek a nagy város fojtó porából, hogy az öreg almafa alatt mohón faldossanak egy kis vajaskenyeret, huzván egy-egy pohárral a karczsból is — mikor az otthoni nyálánságtól már nagyon megcsömöröltek. A kuglizó oldala kezdett mind vigabban kopogni: a Lippa szíve is. Cseppent is már, csurrant is.

Hanem egyszer az a nehéz vasaltas kuglizó-golyó, a mint kibűgött egy jókedvű urnak kezéből — virtuosan dobott a jókedvű ur — hirtelen nagyot szökött egy kövecskében és neki zúgott a Lippa kis leánykaja aranyos fejének, a mint ott játszott a kiütött bábukkal — s egyszerre piros vérrözsza nyilott a sugárzó, arany hajban...

... Sírzs, te szegény asszony, sírsz, a mint ott fohászodól az ajtó mellett égre vetett szemmel és ez a sok nehéz emlék átjárja a lelked s halod bődülni az uradat odabenn, épen úgy, mint akkor, a mikor véres fejű alélt leánykáját karjába kapta. Látod újra, hogyan rohan fejszével a halálra-sápadt vendégre és midőn testeddel véded, hogyan rivall rád: „Úgy Márta, úgy... véd csak, véd... fogadd szeretődnek ezt a gyilkost!”

Pedig azt a golyót is, én Istenem, a te beláthatatlan akarod röpítette a maga útján, mint pályáján a földet s az embert a földi utakon!

Hiszen a golyó csak úgy törte le az egyik virágot, mint a himlő, a gyermekeknek ez ő a rozsdája, később a másikat.

Lippa András lelkén ez volt a két utolsó fejszecsapás, a mitől az erős tölgynek el kellett dőlnie.

Ivott azontul, mindig ivott. Döntötte magába a bort, mert abban volt a fedelés, s mert a fájdalom, mint a sós víz, olyan: az ember végtelenül szomjas lesz utána.

Szegény Lippa András ivott a kábulásig. Enni már nem is igen tudott, nem is akart, mert az életet, csak inni — az őt. A mit a korcsma hajtott, azt mind elitta. Mig rájött a szivgörcs és Márta elvont tőle minden garast s a bort is elzárta előle, hogy ne ihassék.

Megmondta az orvos, hogy egy pohárral megöheti...

Márta ott állt az udvaron sokáig imádkozva és zokogva, mig egyszer ijedten riadt föl: az ura ott van mellette az ajtóban felöltözötten, úgy, a hogy az előbb az ágyra vetette magát. Magas alakja, válla egészen befogja az ajtó közét. de a feje előre horgad erőtlenül. Révedező, tétova szemmel nézi feleségét. Mintha a bor gőze ott ülne a szeme tükrén, hamvas az vértutakkal recézve.

A lélegzet gyorsan jártatja a széles mellet.

„András, az égre, nem volna jobb az ágyon pihenned, hiszen...”

„Tudom, Márta, tudom. De odabenn tikkadt a levegő... elfojt... a mellem nyomja... Jobb idekin... érzem.”

Mély lélegzettel szívta a tiszta levegőt. Így állt egy darabig. Küzdött valami benne, mig kimondta:

„Márta, látod, igen szomjas vagyok, az inyem majd elég... adjál innom, — azt Márta! Nem merte kimondani a nevét a bornak, mintha még szomjasabb lenne a szótól, vagy mert Mártát kinélt.

„Nem, nem, édes Andrásom, nem adhatok... Ne igyál, az üdvösségre kérlek, hiszen megmondta az orvos, hogy egy korty megölhet ebben a mostani völdoban... Egy kis jó levest készíttettem számodra, kell-e? Látod, az jót tesz... Eszel?”

„Jól van, no” — mondja kedvetlenül.

Csak keveset enyhült tőle. Aludni vágyott; igen, igen fáradtnak érezte magát a gyötrelmes vergődés után, azután még más is kinozta, amit feledni nem tudott.

„De nem odebern, Márta, megfuladok ott. Odafekszem a liceum-sövény mellé a nagy almafa tövébe. Leheverek a fübe, az húsit, a derekaljon majd megégek.”

Oda is lefeküdt, homlokát a két karjára eresztvén.

Márta figyelte, mig a férje elaludt csöndesen aztán lement a pinczébe rendezkedni, bort fej-

teni, mert az Úr-napja vendégeket hoz majd ki a tölgyerdőnek frissen zsendült lombátra alá.

Lippa nem sokáig aludt.

Mint tilkos mágnés-ütésre horkant fel álmából. A mint álomittas szemmel maga elé meredt, a liceum-sövény közében valami zöldessárgán csillogott felé, mint egy hosszúkas, nagy kigyószem.

Egy jókora zöld üveg — borral telve.

A mámor egy üvegbe lefojtva.

A halál egy üvegbe szoritva.

Csak a dugóját kell kipatiantani a mi fogva tartja.

Valami vándorlegény feküdt le ott kívül a sövényen az almafa kinyuló árnyékába. Hosszu utat tehetett hegynek ellenébe, a torró homok ösvényen, perzselő verőfényben Lepihent a magát kellető, hűvös árnyékba, az üveget hivatlan szem és kéz elől a sövénybe rejtette — maga álomra dőlt.

Lippa András látja a sövényen át az alvónak sápadtas, csontos arcát, lehuny két kerek szemhéját, hallja az egyenletes álomlélekzést. Az üveg huzza a kezét, vonja magához, ezer szint játszik előtte, mintha ezer biztató szem kacsintana reá hivatva. A nyeive idegesen reszket s a szája padlásához ragad; ajka szomjasan megnyílik s a forró vágytól kicserepesedik. Füle csendül, úgy tetszik, mintha Márta hívogatná valahonnan a pincze mélyéből a föld alól; majd meg belülről a szobából hangzik ki feddő szava: András, András; azután a szózat közelebb-közelebb jó, már az almafáról kiált le reá; he, he, igyad csak, he he; ezt meg a vándorlegény nem hagyja szó nélkül, a szemét ugyan ki nem nyitja, de csak alakoskodik, nem alszik, dehogyan alszik, hiszen az ajkát rezenti, nem is lélekezik, de suttog közbe közbe füttyent is egyet gunyosan, hogy ő most rászedi Lippa András uramat, csak nyuljon hozzá, majd fölugrik, rajtafogja: pszt, pszt, Lippa András uram nem megmondtam, hogy egy pohárka megölheti, azután nem is vagyok én vándorlegény, hanem a csudadoktor Török-Bálintról, most jöttem szekerem, a feleséged hivatott a Márta...

Csakugyan. Lippa uram jobban megnézi mielőtt az üveghez nyulna. Nem megy lépve olyan könnyen. Emlékszik már; csakugyan a doktor fekszik ott tulnan a sövényen; egészen ilyen volt; mikor odaállt mellé multkor az ágyhoz, csakhogy akkor nyitva volt a szeme, zöldes, szurós két szeme, meg a fejét lóbálta jobbra-balra és vastag botjának csont-gombját szoritotta az ajkához.

Lippa András lopva, felve néz a ház ablakához. Ni-ni, Márta itt-ott leskelődik az ablaknál. Odahajtja fejét az ablakfalhoz, hogy az ura ne lássa s integet a csudadoktornak az ujjával, hogy meg ne mozduljon, mintha igazi vándorlegény volna ott a liceum aljában.

„Látlak, hiszen látlak”, vigyorog Lippa alattomán. És, hogy rászedje lázas agyának fantómjait a szemét lehunyja, fejét is jobban lenyomja; azok ketten arra véljék, mintha megint elaludt volna.

Igy buvócskázik lázálma rajzolataival egy darabig. De nem állja soká. A szomjuság epesztí iszonyuan. Mikorra a fejét megemeli, már nem látja Mártát az ablakban, csak egy tüzes felhő uszik a szeme előtt, annak a közepén zöldes csillaghoz hasonlóan csillámlik a sövénybeli boros üveg; a nedűje is mintha lassan kitüzelne s langnyelvecskéket bocsátana magából, úgy szórja a szikrát a lomb közibe világló verőfénytől.

Közben a hangzatok a föld alól, az almafáról, a sövényből, a Márta szava, meg a csodaorvosé, mind gyorsabban, zavarosabban cserdülnek, egymásba keverednek, kabitják a földön heverőt.

Egyszerre csak térdre szökken, s mint görcsrantásnak engedve, odakap az üveghez. Úgy érzi, hogy nehéz, mint az ólom, de ajkához emeli és fogával a dugót kikapja.

A bor gőze orrába csap.

Öntudata még egyet villan — mintha a Márta hangja csendülne át egész velején — agyán gyors szikra cikázik keresztül: mit művelsz András, hisz ez a halál! — s abban a pillanatban az életosztőn cselekszik helyette: a palaczk földhöz sujtva, csattanva zuzódik ezer cserépre.

Az arany levet a mohó fű nyeldesi sietve.

Folytatása az első mellékletnek.

Lippa föluggrik a pezsegve szétfolyó bor láttára. Agyát a vágy izzó szénként égeti, ki-repedezett ajka kéjes halk sikoltást hallat s férdre zuhanva, öt ujját belemártja a szétfolyó italba újra meg újra. És szívja véresre újjai nedves hegyét, a miken az öldöklő italnak cseppei ülnek. Azután egy vasmarok szorításával elfogja szívét a görcs Arcza elkékül bele. azután földfakó lesz; homlokán az erek pattanóra feszülnek. Irtózatos vívódásában a földet maga körül felkaparja s kirugdossa. Az ajka véres habot tőr . . .

Márta halálos rémülettel rohan fel a pinczéből.

. . . A vándorlegény iszonyodva áll a süvény mellett . . .

Husvétii tojás.

Soba, Soha! — mondá Szentirmay Béla, midőn vele ezen házasságról beszéltek. — Én nem kötök érdekházasságot!

Husvétkor kellene neki atyja egyik gazdaságát átvenni és a szomszéd földbirtokos leányát eljegyezni; először, mert apja fiatalkori barátjának leánya, másodsor mert szomszéd, harmadsor mert puztán asszony nélkül nagyon keserves az élet. Béla a gazdaságot szívesen magára vette, de az ilyen házasságot utálta.

— Utálatos? — felelt atyja és fia elé tartott egy fényképet.

Béla teljesen elnémult.

A kép egy gyönyörű szép és szellemes arcú leányt ábrázolt.

— Miért vár ez érdekházasságra? — kérde ifj. Szentirmay.

— A leány és szülői is választanak, — volt a felelet.

— No jól van édes atyám, husvétkor elmegyünk hozzájuk.

E kis párbeszéd folyt atya és fia között a feltámadás ünnepe előtt néhány héttel, midőn az előbbi fiánál a székes fővárosban látogatásban volt.

Béla tökéletesen beleélté magát abba a gondolatba, hogy husvétkor eljegyezi magát.

Jövedőbelije — atyja állítása szerint — anyagi tulajdonságokkal bír.

Béla íróasztalára állítá az érdekes fényképet, körülvette virágokkal és mint menyasszonyát mutogatta barátainak. Nem is oly kellemetlen ilyen szép menyasszony, csakhogy elfeledte atyjától megkérdezni a leány keresztnevét s így ő Melittának keresztelte.

Béla nem is utazott haza, hanem egyik állomásnál találkozott atyjával és innét indultak Göregre Merényiekhez, a jövedő após puztájára. De iszonyu záporosó kerekedett, közbe-közbe havazott is, így átázva és átfázva érkeztek meg, hol Merényi ur egyedül fogadta. Igen tisztességes uriembernek látszott, neje már régen elhalt és leányai vezették a háztartást.

Béla a készorításból észrevette, hogy a jövedőbeli vót üdvözlök benne. Ősem szeretett volna eljegyezés nélkül távozni, dacára a rossz husvétii időnek. Míg az előcsarnokban ruháit rendbehozta, egy kellemes hangot hallott, mely a kocsisnak azt mondta:

— Tökfilkó vagy és maradsz is!

Talán ezek voltak az „ő” első szavai, mit Béla hallott.

Béla szíve hevesebben dobogott, midőn a fiatal hölgy nyulánk alakja a folyosóra nyitott. De ez nem Melitta volt. Egy csöppet sem hasonlított a fényképhez ez talán nővére.

Ő bemutatta magát, a kisasszony nagyon meg volt lepve, mert csak az öreg Szentirmayt várta.

— Ön fázik uram! mit kíván, forró théat vagy grogot?

Béla théat kért, talán majd nem fázik annyira, ha Melittát látja.

A fiatal hölgyet, ki Bélát théával kiszolgálta, Ágnesnek nevezték.

— Hol van kisasszony nővére, — kérde Béla, ki már átmelegedett.

— Hugom is elakart jönni, de az ut nagyon rossz. Talán majd holnap. Különbösen Erzsi már négy éve férjnél van és 2 gyermeknek anyja. Miért nevezi kisasszonynak?

— Huga, — hebegé ő.

Három évvel fiatalabb nálamnál, a szokás ellenére előbb ment férjhez mint én.

Elfogltságában és zavarában kérde, hogy hol van Melitta nővére?

Erre Ágnes nagyot kaczagott.

— Nincs több nővérem, csak ketten vagyunk jobban kellett volna tudakozódnia Szentirmay ur!

Ekkor eszébe jutott, hogy a Melitta nevet csak ő gondolta ki. A fénykép eredetijét Ágnesnek nevezik, ez szép sem volt még csinossem. — A fényképen a szeplők nem látszottak, a szemek setétre voltak festve. Béla tehát beleesett. A leány tekintete figyelemmel csüngött az ifjun, melyből nagy okosság sugárzott.

Szegény ember, őn egy Melittát keresett, ki nem is létezik. Így járunk az ideálok, el-tűnnek!

Béla menetséget keresett és nagyon udvarias, előzékeny lett irányában.

De azzal tisztában volt, hogy ezt az Ágnes nem venné feleségül.

Mihelyt alkalmá volt atyjával találkozni oda-sugta neki, hogy a fénykép nagyon is hizelegve van.

— Bolondság, Ágnes igen kedves teremtés — Béla még egyszer jól szemügyre vette a leányt.

Tényleg hasonlított reá a fénykép, tojásdat arcza, szabályos vonásai, jó kedélyre vallanak.

Főzje nagyon jó volt és gondos háziasszonynak látszott, ki a cselédséget rendbe tudta tartani.

A kocintásnál odanyujtá Bélához poharát és „Melitta” egészségére ülté.

Ez kissé megszégyenülve viszonzá: Ideáljainkra! Az ön ideáljára Ágnes kisasszony ismeretlenül.

Ez volt a husvét elsőestéjén.

Az eső még folyton szakadt.

— Nagyon fog unatkozni, mondá Ágnes, midőn a reggelit feltalalta. Mi már megszoktuk esőben a puztai életet.

Béla udvariaságból erősítgeté, hogy nagyon jól érzi magát.

— Tegnap tojásokat rejtettem el a szobában, mondá Ágnes és most a gyermekek által megkerestem. Nem tetszik velünk tartani Szentirmay ur?

Hogy ne vett volna Béla is részt a tojás keresésben, mit csak a folyóiratokból ismert. Gyámoltai a falusi tanító gyermekei voltak.

Béla csodálattal szemlélte, hogy mennyire foglalkozik idegenek gyermekeivel, ezt is csak könyvekben olvasta.

A gyermekek összebujkáltak az egész szobát és mindenütt találtak egy-egy pirosra festett czukortojást. Ágnes rendkívül örvendett a gyermekek vígságán és velük szaladgált le-föl a lépcsőn, a szoba egyik szögletéből a máikba.

Ekkor a kisebbik leányra mutatott és azt mondá, hogy egykor ezt örökbe fogadja.

— Szabad tudnom Ágnes kisasszony, hogy miért nem szándékozik férjhez menni?

— Egyszer már szerencsétlenül szerettem nem azért, mert nem viszonzoztatott, hanem azért, mert nem vezetett célhoz.

A komolyan felhozott indok, meghatották Bélát.

— Nem mondaná el bővebben szerencsétlenül szerelmének történetét?

Ezt kevés szavakkal tehetem: „Gyermek-kori barátok voltunk, megértettük egymást. Ő a tanító fia volt, neki is e pályára kellett volna lépni, de más körökbe jutott, egy szociális közleményeért elzárták. Nekem le kellett róla mondanom, atyám kívánságára.

— Ön igazi hős! — válaszolt Béla.

— De én hű akarok hozzá maradni, — noha itt élál a szava.

Ezután keblére vonta a kis leányt, és mosolyogva mondá: ez az én kis Melittám.

Nem tudom miért ingerel folyton ezzel a Melittával.

— Hisz az a maga ideálja, noha én nem ismerek, de észrevettem szavából és sugárzó szeméből. Én már mivel sem törődöm, nekem már meg van a Melittám.

Béla feszélyezett hangulatban volt, csak nem nevelésnek tűnt fel maga előtt, e tiszta lelkű leány mellett.

Midőn végre a napsugarak utat törtek maguknak a földre, kilopodzott Béla a kertbe, hogy kissé összeszedje magát.

Az öregek már második napja piketiroztak Béla még nem volt tisztában magával, Ágnes

átlátta a látogatás okát, tehát végre nyíltan kellett fellépni. De mit mondjon neki?

Eddig még egy leány sem tetszett neki annyira, mint Ágnes. Bevallotta magának, hogy ilyennek képzele ő a jó feleséget. De eddig semmit sem tett, hogy meg nyerje Ágnes vonalmát.

Midőn tekintete a bokrok között eltévedt, valami fehérét pillantott meg. Valóban egy husvétii tojás volt az. Miért volt ez itt elrejtve, hol a gyermekek meg nem találhatták? Felvette. A tojás finom fehér bársonyból készült, egy myrtus ág díszítte és „husvétii üdvözet” volt ráírva.

Különös! — E tojást nema gyermekeknek szánta. Hát kinek, talán nekem? E tojást Ágnes az ő részére akarta elrejtetni. Vagy talán eldobta mert nem akarta neki adni?

Nem tudta mi tevő legyen és akaratlanul ajkához szorítá a tojást.

Egyszerre kinyílt a kert ajtaja, a sötétség dacára Ágnesre ismert, ki hirtelen a bokorhoz látszott sietni. hol a tojás elrejtve volt. De nem, azt kikerülte és a közelben levő padra ült.

Béla feléje ment, kezébe tartá a tojást és félénken kérde.

— Én taáltam, megtarthatom?

Ágnes felsikoltott és mereven tekintett a reá, mint valami kísértetre.

— Hogy jutott e tojáshoz?

— Itt találtam a bokor alatt. Miért ijedt meg annyira? itt van . . .

Oda nyujtá neki. De Ágnes zavartabb volt, hogysen elvette volna.

— Amerikából jutott hozzám e tojás!

Már hogyan gondolja? kérde Béla, ki az gészből nem értett semmit.

Ágnes magához tért.

— E husvétii tojás volt Ferenczem első ajándéka, husvétii szünidő alkalmával hozta nekem. Ennek már kilencz éve, szinte husvét estéjén volt és itt e padon üllünk.

— Tehát meghalt? kérde Béla csodálkozva a véletlen összetalálkozásán.

— Igen, meghalt, miután büntetését kiállotta. Dél-Amerikába vándorolt és az egészségtelen éghajlat csakhamar elragadta. De tulajdonkép én miattam halt meg, mert különben itt maradt volna. Én tehát hűséget fogadtam neki a sirig.

— Ugye bár, ha ő a földre tekinthetne, akkor is az ön boldogságát kívánná? kérde Béla. A meddő gyász neki már ugysem használ ön pedig megbűnhődött, mit semmikép sem érdemel meg. Tegyen egy embert boldoggá. Talán a végzet akarta, hogy én találjam meg a tojást — én a ki . . .

— Szentimay ur, vágá közbe Ágnes, én csak egyszerű falusi leány vagyok. Nem illik önhöz, azért köszönöm jó, nemeslelkű szándékát.

Ezután felkelt a padról. Már teljesen besötétedett. De Béla esdeklő hangon nyult Ágnes keze után.

— Ne távozzék így, hallgasson meg! Tudom, hogy nem tetszem önnek.

— Ellenkezőleg, felőlem nem volt tisztában. Ön tartózkodó és hideg volt irányomban, s így nem tetszettünk egymásnak.

— Nem, nem, ön nekem tetszett, csakhogy nem hasonlított a fényképhez. De két nap óta megtanultam önt becsülni és szeretni. Még nem kérem ma az „igent” Csak azt az egyet mondja meg, megtarthatom-e a husvétii tojást?

— Tartsa tehát meg és bizzunk a véletlenben. A folyosóban megpillantá a kisebbik leány Béla kezében a szép tojást.

— Az én husvétii tojásom ez, — mondá a kis leány.

— Hogyan jut az eszedbe, — dorgolá Ágnes a kis leányt.

— A te szekrényedben találta a kis Gizi, — felelé az idősebb fiú, — tehát az övé.

Béla és Ágnes nevettek.

Tehát a kis leány dugta el a tojást, Gizuska jól csinálta dolgát.

A gyermeket elbocsátották, miután Gizikét egy darab kalácsal kárpózták.

— Ki tehát Melitta? — kérde Ágnes okos szeméit Bélára irányítva.

— Melitta, te — te vagy! A te képedet kereszteltem erre a névre. De fénykép nem volt jó, te sokkal szebb vagy. A te jó lelkedet nem tűnteti fel a kép, azt csak most ismertem meg,

Melitta, te igazi asszonyideál!

— Minő vak voltam. Milyen husvétii ünnep volt ez!

A két öreg mindig pikettirozott.

De Ágnes oly bájos volt, midőnmosolyogva belépett hozzájuk, hogy id. Szentirmay ur önkéntelenül felkiáltott:

Milyen szép leány ez az Ágnes... ez a fényképen nem reprodukálható.

De Ágnes megjedtt, mert megfelekedett a vacsoráról, tehát gyorsan a konyhába ment.

Béla pedig büszkén ült az asztalhoz, mert miatta felede Agnes a vacsorát, miután időközben eljegyezte vele magát.

Szarvasi Dezső.

Pozsonyi napok 1848-ból.

Közlő: K. J.

Midőn a vénhedt Európán keresztül a nyugaton keletkezett forradalmi szélvész elsüvöltött, keletkezése helyén a királyi trónt feldöntötte, a szabadság utáni vágy a francia polgárságban erőt nyerve, az államot szabadelvű institutiók behozatalával újból szervezte. Ezen példán megindultak a keleties államok is, különösen termő talajt nyert Magyarországon a szabadság érzete és az épen azon évi koratavaszon Pozsonyban tartott országgyűlés lépett a tevékenység színterére.

Kossuth Lajosnak lángelke s gyújtó szép szónoklatával megteremtett felirata, Bécsben — a közel szomszédságban — oly szenzációt szült, hogy az alkotmányosság iránti vágy ott is meghonosult, a mi legelőbb is a mindenható miniszter Metternich bukását idézte elő. Mint mikor a szőlő virágozni kezd, az ő bor is megmozdul a hordóban, ugy pezsdült meg az és felelő a bécsi Aula fiatalágának a vére is, s mint a történet tanúsítja — ezen fiatalág kezdte meg az önkény-kormány hatalmának megtörését s a magyarok által megsegített osztrák alkotmányosság behozatalát. Hogy mily lefolyásu volt amottan a küzdelem? azt a történet lapjairól leolvashatni; ezúttal csak azt emeljük ki, hogy a szomszédság — Bécs és Pozsony — a mindkét helyen levő fellelkesült fiatalág szent barátság kötelékébe lépett.

1848. Márczius 15-én — beszéli egy akkoriban résztvevő — Bécsbe érkezett a pozsonyi országgyűlési magyar küldöttség, Batthány, Andrassy, Teleki grófok és Kossuth vezetése alatt. Diszorségképen a jurátusok kísérték őket a császár királyhoz V. Ferdinándhoz, és elől vitték a magyar trikolor zászlót, melyet ajándékkal szántak a bécsi diákoknak. Ezek viszonzták az Aulában tett látogatást, hol a magyar háromszínű zászló ünnepélyes átadása történt, s a magyarokat egy német lobogóval ajándékozták meg viszonzásul. Jelképe az annak, hogy egymást kölcsönösen segítendik.

Az országos magyar küldöttség teendőinek bevégzése után, a német diákok Pozsonyba rándultak „János főherceg” nevű gőzhajón, melyet a gőzhajó társaság díjtalanul bocsájított rendelkezésükre s a hajó árbozán német és magyar trikolorok lengettek. A diszküldöttség mintegy ötven diákból állott, köztük sok még fiatal orvos, jogtudor, s élükön Dr. Fischhoff Adolffal, és Frankl Ágost Lajos akadémiai legiso parancnokával. Esős hűvös reggel volt, de csakhamar kiderült az ég, mikor a hajó Pozsony koronázási dombja mellett horgonyt vetett.

Itt beláthatlan néptömeg élén vártak a jurátusok. A diákok kiszálltak, katonás szabásu kabátjukban, melyen széles fekete-vörös-arany színű szalag húzódtott végig, karddal az oldalukon, lengő fekete tollal díszített Calabriai kalpagjukkal szép látványt nyújtottak.

Legelő a német és magyar lobogóval léptek ki, s az éljenek valóságos orkánja tört ki, egy hangzavarba olvadt a Rákóczy indulójával. Közben a jurátusok és a német diákok kardjai esattogtak s keresztetkék egymást, Bécsből hozott s ott nyomtatott a magyarokat dícsőítő himnusokat szórták a jurátusok sorai közé. És mikor a felhőket versenyre hívó zivatar lecsendesült, a magyar ifjak részéről Szarvasi Frigyes így üdvözölte a német küldöttséget:

„Az értelmiség és a szabadság előharcosait üdvözöljük Önökben. Önök Ausztriát a szabadság egyetemévé tették. Egész rokonszenvünkkel fogadjuk önöket és szövetséget kötünk önökkel. Lesz alkalmunk nem sokára, hogy ezt tettekkel is bebizonyítsuk, a mikor arról lesz szó, hogy szabadságunkat az orosz absolutismus ellen megvédelemmezzük. Halál az oroszokra, éljen a német ifjúság, éljen Európa népének szabadsága!”

Erre Fischhoff Adolf harsány hangon következőleg válaszolt: „Ezernyi ezer szívre hatott az üdvözet, mint a villámszikra, mikor még világtörténelmi fontosságú márcziusi napjaink előtt, soraitok közül felvilant a gondolat „alkotmányt egész Ausztriának és egész Magyarországnak, e g y ü t t é s e g y m á s s a l”. Most már tehát csak egy szövetség, egy barátság, egy ellen-

ség — a jelszavunk. Az Isten adjon üdvöt és diadalmat!”

Egy költő, írja tovább a szemtanú, a ki Ausztriában az első ezenuramentes dalt költötte, az egész vízi utazás alatt a hajón egy költői gondolatot törtie a fejét, a mellyel a diákok a jurátusokat üdvözölik. És messze elhangzó esengő hangon szavaltta el aztán a koronázási dombról improvizált üdvözlőt, melyben töképen az orosz ellenes hang jutott érvényre. A költőt, miután versét elszavaltta, ősi magyar szokás szerint vállra emelték s kardok esőrgése és éljen riadalmak közepette vitték körül a diákok sorai közt. A költemény másnap megjelent magyar fordításban, s huszezer példányban osztatott szét.

A menet aztán a piacra vonult s a Zöld fához címzett vendéglőgödő előtt megállott. Az ősz Wesselényi bárót az emeleti erkélyre vezették és onnan néma csend közepette dörgő erős hangon így szólt a felállított nemzeti gárdához. A nemzet — így kezdé — mely polgári kezébe teszi a fegyvert, az biztos lehet a szabadságában. A mit az emberi gyöngeség és gonoszság valaha az emberiség elnyomására tett, csupán katonák segítségével hajthatta végre. A népek azonban kezdik belátni, hogy előbb az állam pénzét kell a kezökbe keríteni s aztán a fegyvereket. Amazt a felelős ministerium által kapják meg, emezt pedig a nemzeti gárda által. Ez után a német diákokhoz fordulva szavalt tiszta német nyelven eképfolytatta: Üdvözöllek titeket, kik azért jöttetek, hogy megtiszteljetek miakat jelenlététekkel. Már évek előtt kimondottam az akkor nálunk még kevésbé ismert igazságot, hogy Magyarországnak természetes szövetségese Németország. Ez a művelt, a civilizációban annyira előhaladva és a szabadságra már csak azért is alkalmas ország legyen a mi törekvésünk támogatója. Kölcsönösen ugyan megfogjuk őrizni a nemzetiségünket, de a szabadság és alkotmányosság hatalmasabban egygyé fűzhet bennünket. Éljen Németország! éljen Magyarország!”

A dörgő éljenriadás közben Fischhoff az erkélyre megy fel s így válaszol: Milyen büszke pillanat az, mikor minket — a névtelenekeket — kiknek tartalom nélküli élete, csak az utóbbi napok eseményei által nyert tartalmat és felavatást, a mint először a magyar földre lépünk azon kitüntetés ér, hogy a legnemesebb polgárok egyike üdvözöl minket ünnepélyesen a büszke nemzet nevében. A végbevitt lett ünudata után mi sem tehet minket oly boldogokká, mint hogy oly férfi által üdvözöltetünk, a ki életét, közlékára tette a szabadságért, a kinek egész léte nagy és szakadatlan küzdelem volt népének félreismert jogaiért, a kinek legszebb évei vértanúságban teltek el a nagy ügy érdekében. De egyrészt a nekünk oly becses dícséretet, mely a gondolat eme nagy hősnének ajkairól folyt, vissza kell utasítanunk. Nem csupán németek, nem is csupán osztrákok voltak, a kik a márcziusi napok alatt a régi rendszert megostromolták, hanem magyarok, lengyelek, csehek és olaszok is álltak a küzdők legelső soraiban. Hamis hír előzött meg bennünket, mely azt mondta, hogy mi az Olaszországot leigázó önkény és erőszak számára czinkosokul akarjuk megszerezni magyar testvéreinket. Távoll áll mitőlünk az ilyen szándék. Mink azért jöttünk, hogy megszorítsuk testvéreink kezét, mert ragyogó példányképben állnak előttünk, mert az elhatározás órájában hozzánk jöttek, hogy megosszák velünk a küzdelemet és a veszélyt. Ime, kezemet e nagy férfiu — Wesselényi kezeibe teszem s megszorítva azt, az egész magyar nemzettel szorítok kezét. Éljen Nádoruk István főherceg, mint az új alkotmányos jogok előharcosa! éljenek a ministerek! éljen Kossuth Lajos! éljenek a tekintetes Rendek!

A hosszu és súlyos fogságban világtalaná lett ősz bárónak könyvek peregetek végig az arczán, és a mélyen megindult sokaság szemeláttára megölelte s megcsókolta a szabadság ifju bajnokát.

Az nap délután fél egy órákor a K. K. és R. R. nyílt ülésében fogadtattak a németek. Dr. Kálozdi orvos olvasta fel a Dr. Frankl Ágost által szerkesztett feliratot, a melyre Szentkirályi Mór válaszolt a követek nevében.

Másnap márczius 16-án a magyar ministerek fogadták a küldöttséget. Kossuth beszélt és a bécsiek részéről Dr. Hammerschmidt Károly, a ki szintén megemlékezett a főnebb előadott hírről, mintha a magyarokat az elszakadni készülő longobardok és velenceiek leverésére akarnák ok felhívni. Mire Kossuth így válaszolt: Én mit sem hallottam a birról, hogy önök Olaszország elnyomására akarnának minket felszólítani. A kormány 8 vagy talán 6 hét előtt még megnyerhetett volna bennünket szövetséges gyanánt, sőt talán Olaszországot is. Most már későn jönne az engedmény. Mi ezt csak fájlalhatjuk és sajnálkozhatunk fölötte, de nem fogunk most a szabadságunkért küzdő népek ellen harcolni. A mit Bécs szabadságának kifejlődésében

az én csekély szavaim befolyásának tulajdonitanak, vissza kell utasítanom. Önök tettel álltak elő, én csak szóval. De amaz dönt. S így mi több köszönettel tartozunk önöknek, mint önök nekünk. De ha a szabadságot — a mi nehezen kiküzdött jogainkat — bárhonnan veszély fenyegetné, legyenek meggyőződve, hogy mi magyarok rokonszenvünk, szívünk és fegyverünk teljes hatalmával védelmére kelünk német testvéreinknek. A németek Deák Ferencznél is bemutatkoztak, s hódolatukat nyilvánították „Magyarország legnagyobb politikai karaktere” előtt. Deák felelt: Tudják-e uraim, hogy a bécsi élezéldések a magyarok felett, volt főoka annak, hogy mi Bécsből elidegenedtünk? Minekünk nem szabad egymás fölött élezéldödni, hanem a jövőben becsülnünk kell egymást, mint az a testvérekhez illik. Még Beöthy Ödön — a kis káplár is — talpra esetten mint rendesen — szólott, s azzal a küldöttség távozott.

A nap estéje pompásan folyt le. A magyarok voltak a házigazdák. Fodor követ kalauzolta a diákokat. Az utcára a leányok lejöttek és őket egri bika- vérrrel kinálták, virágot szórtak, lobogókat lengettek, a cigány pedig huzta a magyar nótákat.

Másnap, 17-én Batthány miniszterelnöknel tisztelegtek. Dr. Herzmann Fer. József emelt szót: A nemeslelkű és dicső példával elől járó magyar nemzetnek, különösen pedig önnek gróf ur, lelkes hoch-ot kiáltunk. Batthány válaszában megígérte, hogy Ausztria népei bizvást számíthatnak a magyarok erős támogatására.

És a midőn Ferdinánd király Pozsonyba érkezett harangzugas mellett ujjongás, éljenzés hangzott a nagy tömegben. A pozsonyi, győri, soproni nemzeti gárda a sétatérre kivonult, a bécsi diákok a német zászlót a magyar ifjúságnak ünnepélyesen ajándékkal adják. A gárda parancsnoka Zichy Ottó ezredes, tüzes ménen ülve a német zászlót kezébe véve, zenekar Rákócziája közben azt a levegőben többször megforgatva — így szólt: Ha a szabadságotok, mely a miénkkel oly közel rokon, valamikor veszély fenyegeti, ezen lobogó alatt veletek fogunk küzdeni. E zászlót, melyet most meglobogtatok a levegőben, oly drága jószágként fogjuk megőrizni, hogy nincs hatalom mely azt kicsavarhassa kezünkől, ha csak nom az életünk árán. Éljen Ausztria! éljen a kultura! éljen a szabadság! A magyarok istene áldjon meg titeket!

Három nap tartott a mozgalmas és ovációkban gazdag látogatás. B. Kiss kormányzó nevéjén is tettek látogatást, hol vagy harmincz nő, osztrák és magyar ruhában volt együtt. A fiatal bájos háziasszony kezében egy selyem zászlót tartva, hízegő szavak kíséretében átnyújtá azt a küldöttségnek, és felolvasta az ajándékozó magas uri hölgyek neveit, a mely nevek az ezüsttel kivert zászlónyélbe voltak bevésvé. Ezen zászló sokáig ott díszlett az Aula szöszeke fölött. Bécs bevételekor azonban Windischgrätz herczeg katonái, becses zsákmány gyanánt elrabolták.

Ezen zászló lobogtatott a Dunán vissza menő gőzhajóról a pozsonyi partok felé, hol a taraczkok durrogtak s a nép özön folyton éljenezett, míg a hajó a Duna kigyózásánál a láthatárról letűnt.

A debreczeni első takarékpénztár

jelzálogi bekebelezés mellett 40 évi,
vagy rövidebb lejáratu

késspénz- vagy zálogleveles
törlesztéses kölcsönöket és

Váltóhitelt engedélyez

a legmértányosabb kamat és feltételek
mellett. Megkeresésre összes üzlet-
ágainkra vonatkozó értesítést kész-
séggel szolgálnak.

A bekebelezési ügyletek gyors és
jutányos keresztül vitelére ajánljuk
takarékpénztárunk bizalmi ügyvédjét
Des Combes Henrik urat (lakik Deb-
reczen Piacz-utca 2145 sz.) Ki is a
takarékpénztár által megállapított leg-
jutányosabb díjtartiffa számítása mellett
az őt megkereső feleknek szolgálá-
ára áll.